

# LUCEAFĂRUL

ANUL V — Nr. 11 (94) — 1 Iunie 1962

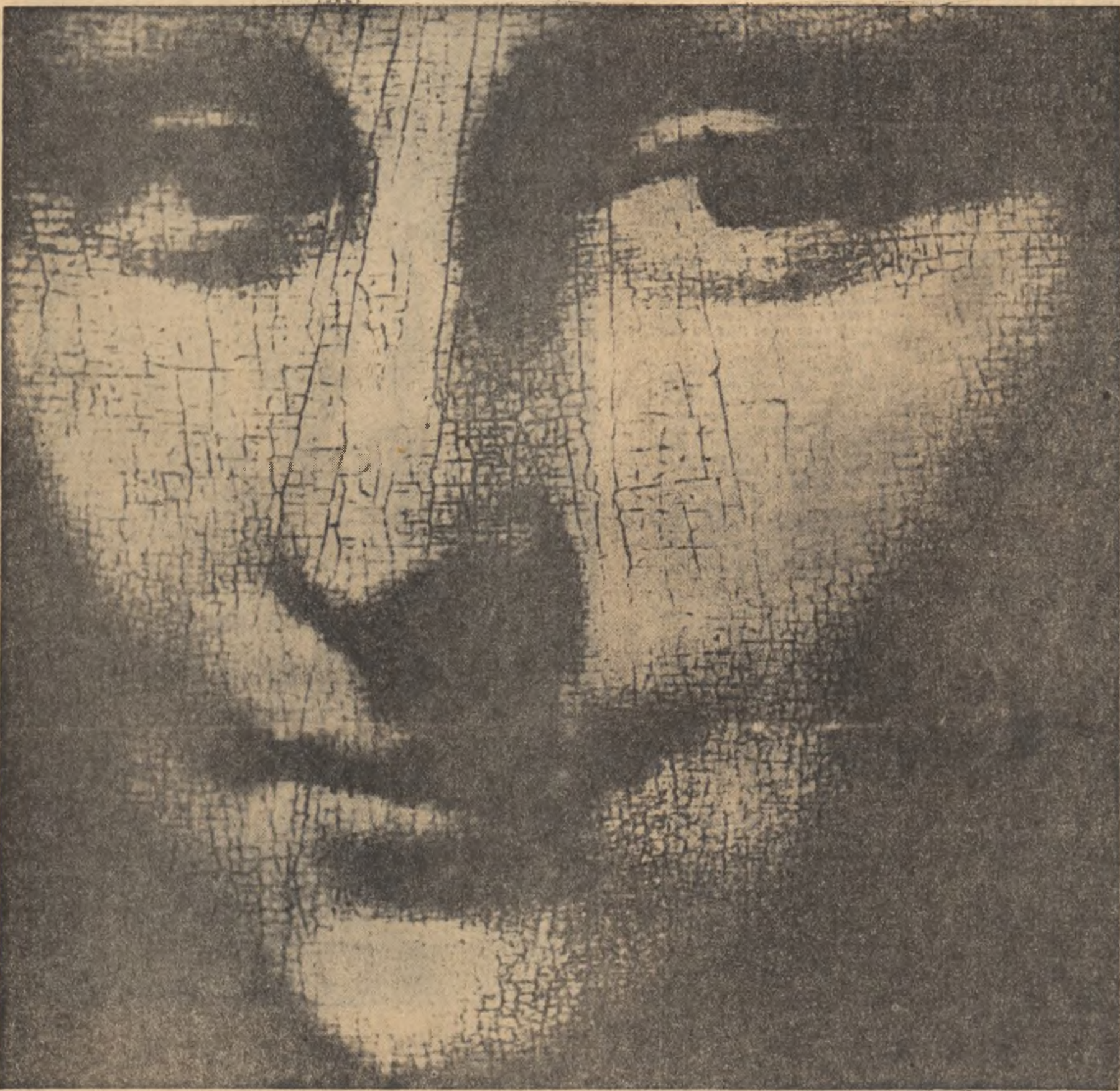
REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

APARE LA 1 ȘI 15 ALE LUNII — 12 PAGINI — 1,50 lei

Rea-mi al nemuririi nimb  
Și focul din privire,

Și pentru toate dă-mi în schimb  
O oră de iubire...

M. Eminescu



LEONARDO DA VINCI

MONA LISA (Detaliu)

## COMUNIȘTII și DRAGOSTEA

Credulii adepți ai eticii Idealiste, etică îmbicșită cu clișee lprocite și dulcege, vor fi fost șocați și scandalizați de modul neprevăzut și ferm în care Lenin vorbea în scrisoarea către Inessa Armand despre „logica obiectivă a relațiilor de clasă în chestiuni de dragoste”.

„Violarea domeniului sacrosanct al iubirii”, „amestecarea politicii cu dragostea”, vor fi tipat ei, cutremurați în sfînta lor ignoranță. În măsura însă în care dragostea nu este scoasă din sfera noțiunii de omenească și nu este redusă la treapta biologicului ori „înălțată” în sferile transcendentului, trebuie să se admită că îmbracă și un aspect social, că se leagă, ca atare, prin fire, dar multiple fire, de viața „schimbătoare”, dar reală, a oamenilor din diferite epoci istorice.

În scrisorile amintite, Lenin dezvăluie, cu argumente simple și categorice, caracterul structural diferit pe care-l ia dragostea în viziunea și modul de viață al diferitelor clase sociale. Inessa Armand este avertizată că, lăsînd la o parte „punctul de vedere obiectiv și de clasă”, teza ei despre „amorul liber” va deveni stesgul celor mai opuse revendicări. Astfel, femeile burgheze vor înțelege că sînt „libere” de a comite adulterul etc. Și, dimpotrivă, femeile proletare vor interpreta lozincă în sensul ei înalt, al libertății față de „calculele materiale (financiare) în chestiuni de dragoste”, al eliberării din ambianța îngustă a mediului, de grijile materiale, de prejudecăți religioase etc. Se simte mîndria cu care Lenin opune josnicilor revendicări punctul de vedere proletar.

De altminteri, ori de cîte ori V. I. Lenin a făcut referiri la acest subiect, el și-a exprimat stîmă față de curățenia morală, față de trîncia sentimentelor și respectul reciproc între soți etc., care caracterizau familiile muncitorilor, înfățișînd cu înflăcărare modul în care vor fi valorificate și generalizate aceste calități în orinduirea socialistă cînd vor dispărea clasele exploatare și „blestematul sistem de proprietate”, cînd femeia va cu-ceri egalitatea socială deplină, eliberîndu-se de „selavajul domestic” ca și de alte servituiți. O dată cu întemeierea noii condiții sociale a oamenilor, cu promovarea unui nou tip uman, este de la sine înțeles că se creează condiții favorabile și pentru educarea celor mai înțime simțămînte, pentru promovarea unei dragoste adevărate, de o înaltă puritate morală. Mian-kovskii era îndreptățit să declare cu impetuozitate că dragostea înerezitului de azi e mai puternică și mai înaltă decît a fost iubirea lui Oneghin.

Trebuie însă precizat că noile norme etice, regulile de conviețuire comunistă nu intră în domeniul obișnuitului în mod automat, ci în urma unor procese în care intervin eforturile de autoeducare și lupta împotriva influențelor unor conduite și moravuri vechi. Nicăieri, morala burgheză nu găsește zone mai propice infiltrațiilor ca în relațiile de ordin erotic. Lenin, în convorbirile cu Clara Zetkin, actualizînd un vechi adagiu, spunea că, dacă vrei să vezi măsura în care cineva e sau nu un om adevărat, trebuie să-i „răzuiești o parte sensibilă — mentalitatea lui în ceea ce privește femeia”. Oare organizațiile noastre de U.T.M. nu mai au de luptat cu unele cazuri de comportare ușuratică, de instabilitate și superficialitate în dragoste? Mai există încă, din păcate, „cucoași cu apucături burgheze” care, în numele unei viziuni „ultrarealiste”, încearcă să despoaie iubirea de orice veșmînt poetic și s-o reducă la aspectul instinctelor sexuale. Dar dragostea, dacă e dragoste adevărată, îl înalță pe om deasupra condiției lui biologice, îl face mai bun, mai apropiat de oameni, mai încrezător în viață, îi dă înbold în muncă, îi înarpează visurile. Pentru cel îndrăgostit, diminețile sînt de diamant, iar nopțile „de-un farmec sfînt”, neînțelese...

Adepții prozării și desromantizării dragostei pot să considere că li se adresează și lor cuvintele ironice, rostite de Lenin la adresa unor tîneri care pretindeau că dragostea este un act tot atît de banal și de nefîsemnat, de indiferent în sine ca și cum ai bea un pahar cu apă. Vîzînd sentimentul elementarei demnități umane, Lenin îi întreba pe aceștia: „Desigur, seeta cere să fie satisfăcută. Dar se va culca oare un om normal, în condiții normale, în noroiul de pe stradă și va bea el apă dintr-o băltoacă? Sau chiar dintr-un pahar a cărui margine a fost mînjită de zeci de buze?”

Departe de noi oroarea puritanistă față de cerințe pe de-a întregul firești și indispensabile oricărui ființe, dar ne este bine cunoscut că în viața sexuală a oamenilor se manifestă nu numai ce am primit de la natură, ci și ceea ce dobîndim prin educație. Este semnificativ că cele mai moderne școli ale eticii burgheze, indiferent de găteliile sub care își ascund ura față de „humanitas”, sfîrșesc practic prin a face apologia oamenilor din caverne, deoarece aderă la cultul instinctelor dezlanțuite și resping cenzura principiilor morale care au valoarea adevăratei obiectivități.

Existențialistii sîngi chiar să considere că admiterea unor astfel de norme și principii înseamnă un atentat la adresa libertății individului, „valorile morale” despre care perorează începînd fiind doar la cherecul și sub responsabilitatea „cului” fiecruia, — ceea ce nu înseamnă altceva decît legalizarea amoralității depline sau semnului aceluia incalificabil „act grațuit”.

Le rămîne comuniștilor, — care au fost calomniati în atîtea dăți de slujitorii servilii ai burgheziei și ar urmări să distrugă familia, că ar vrea să inițieze „falanstere amorose” etc., — să aperse concepția umanistă despre dragoste și despre relațiile personal-familiale, sitund-o, în același timp, pe o bază reală și conferindu-i o nouă calitate, superioară.

Nu starea de beție, erupția tulbură, haotică și animalică a simțurilor, ci autodisciplina și educația în numele conștiinței, al concepțiilor morale și sociale ale omului. Nu starea de rob față de impulsurile biologice, ci actele conștiente ale unei ființe cu adevărat libere.

În aceleași convorbiri cu Clara Zetkin, V. I. Lenin făcea această observație: „Revoluția cere din partea masei și a indivizilor concentrarea și încordarea forțelor... Stăpînirea de sine, autodisciplina nu înseamnă selavie; ele sînt necesare și în dragoste”.

Cînd folosim cuvintele „autoeducație”, „autodisciplină”, nu trebuie să ne poarte gîndul la adepții atîtor doctrine etice care visau ca, prin ridicole antrenamente fahrice, să se „autoperfectioneze” spiritual. Înaltele norme etice ale societății noastre pot fi însușite numai în cadrul muncii pentru construirea socialismului și comunismului. În procesul muncii și cu ajutorul ferm al colectivului, o seamă de tîneri se pot dezbrăa de „apucăturile de cucoași” din viața lor particulară; la această temperatură ridicată, tot ceea ce e instabil, superficial, frivol în caracterele oamenilor poate dispărea, consolidîndu-se, în schimb, ceea ce e curat și profund; în locu concepțiilor filistine: „fac ceea ce îmi place” — în sensul pornirilor hedoniste, al alunecărilor pe pantele facilității, — se intronează convingerea „fac ceea ce cred că e bine să fac, corespunzînd concepțiilor și demnității mele de cetățean al unei țări socialiste”.

E de prisos să mai spunem că, lansată de pe această platformă morală, și dragostea e puternică, înălțătoare, adevărată, durabilă, — imaginele ei, pentru a folosi cuvintele lui Plutarh, nu sînt desenate pe unde! capricioase ale apei, ci, fiind „smălțuite în foc”, înfruntă trecerea anilor.

Al. Oprea

Mihai Beniuc

## Adună-te

Adună-te din vînt și ape,  
Te strînge din pămînt și stele,  
Din neatînsule Olimpuri  
De pașii-mpotmolîți în jale,  
Și-n focu-nchipuirii suie  
În soare strălucind — statuie.

Revină iar din anotimpuri,  
Din anii risipiți în cale,  
Din neatînsule Olimpuri  
De pașii-mpotmolîți în jale,  
Și-n focu-nchipuirii suie  
În soare strălucind — statuie.

Fă bucuria, dusă toată,  
Îmbietoare și suavă;  
Și tot ce-a fost și rug și roată,  
Ori țîngă lungă și bolnavă,  
Preschimbă-n limpede fîntină,  
S-o bea-nsetați de dor, din mină.

Ori creangă, te pleacă plîmă  
De mere coapte, să te dărui  
Dulceața ta ce dă lumină,  
Iar cu sfoșii, vezi, să stărui —  
Căci vii ființe-nmormîntate  
Sînt sărutările nedate.

## CARAGIALE

Se împlinesc cincizeci de ani de la moartea lui I. L. Caragiale. Mai trăiesc încă mulți oameni, ajunși acum la vîrsta senectuții, care l-au cunoscut, i-au văzut chipul și i-au auzit vorba, dar de mult cu toții ne gîndim la marelui dramaturg, prozator și gazetar ca la una din culmile cele mai semete și înalte, prin care literatura romînească se vede pînă departe, peste mări și țări.

Cu I. L. Caragiale s-a petrecut ceea ce se întîmplă cu toți marii creatori: timpul, trecerea inexorabilă a deceniilor, le evidențiază pînă la maximă lumină opera literară, iar memoria opiniei publice asigură operei lor aceea prezență vie și nemuritoare care sporește pe cît se trece valoarea ei de unicat în tezaurul literaturii noastre.

Ani de zile, burghezia și moșierimea care se simțeau atacate și demascate lăra crutare de către acest uriaș și curajos spirit lucid, au căutat să-i minimizeze opera, să-i falsifice sensurile, să-i devieze și să-i micșoreze adîncile semnificații de critică socială. Poate că nicodată pînă la I. L. Caragiale, burghezia și moșierimea, hădăduită în acest colț al lumii, nu și-au găsit un observator și un critic înzestrat cu atîta forță satirică ucigătoare și demascatoare. Dar Venturienii și Farfuri-zii și domniii politicieni de teopă

lui Grigorașco au ajuns la lada de gunoi a istoriei, poporul și-a curățat trupul de întrecuta foună de căpuse și, abia de atunci încocoace, în perspectiva acestui revoluționar proces sancționat de istorie, opera marelui reprezentant al realismului critic și-a căpăt adevărata și meritata ei strălucire și preluire. În anii puterii populare s-au tipărit și re-tipărit numeroase ediții din teatrul, proza și publicistica lui I. L. Caragiale, depășindu-se cu mult și în proporții ce nu suportă nici o comparație, tirajele mici, volumele obscure, tipărite în-trecut doar sporadic și într-un abia disimulat complet al indiferenței și al tăcerii oficiale și oficializate. „Scrisoarea pierdută” și „Noaptea furtunoasă”, ca și „Conu’ Leonida față cu reacțiunea”, tocmai pentru mesajul lor demascator al moravurilor politicieniste burghezo-moșierești, erau reprezentate rareori pe scenele teatrelor din țară, erau scoase abuziv de pe atîș, erau bolcotate și provocau fîrtarea evidentă a „elitei politicieniste” care se simțea direct vizată de dialogurile incisive și usturatoare ale comedilor lui Caragiale.

Este o mîndrie pentru întregul nostru popor faptul că opera lui I. L. Caragiale a fost în acești ani, în anii puterii populare, redată în întregime tezaurului nos-

tru cultural și, prin el, tezaurului de cultură al întregii umanități progresiste. Este o mare mîndrie pentru poporul nostru faptul că piesele lui Caragiale cunoscute, reprezentate și apreciate în numeroase țări ale lumii, jucate pe scenele a zeci de teatre din Europa, Asia și America, sporesc într-un mod atît de feticit interesul față de fenomenul cultural romînesc, amplifică prestigioasa prezență a culturii noastre pe plan internațional.

Aniversat de întrecuta omenire progresistă, marelui nostru clasic se înscrie în rîndul acelor covîrșitoare personalități cu care, peste timpuri și generații, se mîndrește marea, nu numai un singur popor, ci umanitatea întregă, în năzuința superbă, tenace și victorioasă pe drumul ei de îmbogățire și înnoțire spirituală, spre libertate și fericire, spre cultură și progres, spre cunoaștere reciprocă și bună înțelegere.

Petru Vintilă

Numărul viitor al revistei noastre va fi dedicat  
lui Caragiale și va apărea la 8 iunie



Când dragostea era o marfă care se cumpăra — frumusețea și fubiarea fiind pentru burghez buni la kilogram, — maculatura erotică făcea reclama de război, permițând oricărei tranzacții comerciale. Adevărul e că nici o epocă istorică nu a cunoscut, în deciziile ei, o formă de manifestare mai violentă a prăbușirii morale, ca epoca de agonie a burgheziei. Unul din sentimentele cele mai umane, care definește nobetea fapturii noastre, a fost pingărit și mutilat după chipul și asemănarea burghezilor. Marilor tineri, cîntate de Dante și Petrarca, de Shakespeare și Eminescu, i-a fost preferată bătoaca promiscuității. Aceasta, pentru că femeia, în afară de cazul când aparține lumii stăpînitoare și era persoană „marcantă”, se afla undeva, în ierarhia bunurilor cu valoare redusă.

Era slăvită femeia perversă, vicleană, femeia „bestie”, femeia „vampir”, femeia „sarpe”. Dintr-un tovarăș al idealurilor noastre, scriitorul burghez decadent, un Dekobra sau Pittigrilli, făcea un dușman cu o inteligență perversă, plin de enigme, înfloritor. Romanul polițist, romanul psihologist, folletton, o literatură întreagă era aruncată pe piața literară — cum se întâmplă, în zilele noastre, în țările capitaliste, în goana după „senzaiții tari” a scriitorilor și a cititorilor ghiftuți — riele capitaliste, în goana după „senzaiții tari” a scriitorilor și a cititorilor ghiftuți — pentru a perversi conștiința tineretului. Fata liliacă, fecioara, adolescenta primelor vise de dragoste devinise, în lumea banilor și a acțiunilor, imorală precoc, frecventatoarea barurilor, întreținută „unui cu bani”, protejată unul lubit de vîrsta tălului ei. De altfel, aceste literaturi îi era străină legătura pur afectivă dintre tineri. Violul și orgia sexuală pînă la demență, interesul material, înșelăciunea înra în conduita morală obișnuită. Tot ceea ce fusese sublim în marea literatură de dragoste era terfelit în semlobscuritatea barurilor, a caselor de toleranță, în birourile miliardarilor. Viața tineretului era o nesfîrșită beție și provocare a animalului. Energia tinerescă se consuma în acțiuni vulgare, în scandaluri erotice. Scriitorul decadent reducea viața personajului său la o unică dimensiune, cea sexuală. Într-o revistă avangardistă, între cele două războaie mondiale, un scriitor proclama astfel de „principii”: „Gravitate în jurul sexului și mai ales construirea sub influența lui”. Viziunea era scabroasă, vulgară, de un naturalism coborît sub orice limită, asemănătoare cu maculatura erotică de astăzi din țările capitaliste.

Poeziile din paginile revistelor decadente, care au apărut la noi între cele două războaie mondiale, cîntau vicliile, perversitățile, tot ce ținea de biologic și două dragostea s-a transformat în erotomanie. Femeia era făptura stranie, dezarticulată, cu „femur sintetic”, căreia i se inchinau poeme de o trivialitate imposibil de comunicat.

Chiar și în unele romane ale lui Ionel Teodorescu, ca *Ulița copilăriei*, *La Medeleni*, în care copilăria și adolescența au fost cîntate cu atîta candoare, senzualism și erotismul ocupau un loc important în evoluția personajelor. Mediul, lipsa unor preocupări majore, viața de huzur făceau ca, în universul adolescentului, izbucnirea pubertății, frământările și turburările erotice să ocupe tot spațiul său sufletec. Atras de literatura de duzină, romancierul făcea un compromis dureros în romanele *Fata din Zlatea*, *Golia*, *Turnul Milenei*, *Lorelei*. Fără nici o atitudine critică, erau înșelate conflictele determinate în exclusivitate de erotism. Dra-

gostea dintre un bătrîn, profesor sau scriitor, și adolescența proaspătă, ficeană de cele mai multe ori, — incesturi, căsătorii de conveniență, divorțuri inerente, crime pasionale consumau viața personajelor. Tineretul era intoxicat cu asemenea exemple de conduită „morală”. Colega unui liceen, Ralu Sănătescu, adăpostită de mîla prietenei ei, se îndrăgostea de tatăl acesteia pe care îl determina să se despartă de soția lui și să se căsătorească cu ea (*Fata din Zlatea*). Căsătoria printr-o substituție vicleană, soția magistratului Adrian Arabu practica imoralitatea (*Golia*). Dragostea era în acea lume tot una cu incestul, crima și minciuna. Sentimentul nu mai reclama un zăbucim sincer. Mașinațiile, tertipurile, amenințările erau complicațiile pe care le mai putea da dragostea în sufletele acestor oameni. Ce au însemnat romanele lui Octav Desilla, Mihail Drumeș, M. Toneghin, ca să nu ne referim decît la autori cu „notorietate” ai literaturii pornografice? Maculatura umflată în sute de pagini a unor romane ca *Elevei Dima* dintr-o șaptes, învîrtăie la vîrta ale lui Drumeș, *Iubim* — început de viață și *Iubim* — sfîrșit de viață ale lui Desilla, fără să mai pomenim zecile și sutele de titluri care invadaseră piața literară, în bună parte sub paravanul literaturii de avangardă, n-au nici o contingență cu arta. Cu ce familiarizau asemenea „artiști” pe cititorii tineri? Cu vulgaritatea, huliganismul, proștițuarea sentimentelor, vagabondajul, lipsa preocupărilor intelectuale și disprețul față de muncă. Prototipurile erau alese dintre copiii și adolescenții refractari disciplinei, filii de bani gata, pasionați ei înșiși de romanele polițiste, chlușangii, paraziții sociali în devenire. Energia și vitalitatea tinerescă se consumau în vagabondaje în grup și în hainanălcui. Scriitorul dădea cititorilor lecții de perversitate, pregătindu-i pentru modul burghez de viață, ostil frumuseții, visării curate.

Tineretul nostru privește azi cu dispreț aceste pledoarii sinistre pentru animalitate. Invîrtind să muncim și să iubim cu adevărat, oferim sentimentului eliberat de prejudecăți și bariere sociale spațiul necuprins al vieții înșiși. Concepția revoluționară a proletariatului a adus femeia

pe aceeași treaptă socială cu bărbatul, făcînd-o tovarășul său de idealuri și de muncă. Acum se dezvăluie pe de-a-nregul focul mistuit pretimpuriu al dragostei stînjinite de preceptele claselor stăpînitoare din trecut. Rar și cu totul întâmplător se mai poate vedea vreun tînar atît de rămas în urmă, încît să frunzească asemenea „romane” proaste de dragoste. Cu ce poate interesa pe un tînar constructor al unei lumi noi, asemenea literatură trivială, care face apologia beției, a obsesiilor sexuale și a unor inimaginabile descompuneri morale?

Tinerii cititori din patria noastră trăiesc cu emoție capodopere ale artei, ca: *Romeo și Julieta*, *Simfonia Fantastică*, *Sonata Lunii*, *Sărutul lui Rodin*. Dar adăugă la toate acestea ceea ce a lipsit de-a lungul veacurilor din urmă: demnitatea, respectul reciproc, conștiința de om liber și egal cu semenul lui, care urcă sentimentul nostru de dragoste pe o orbită strălucitoare ca o aureolă.

Marin Bucur

## Maculatura erotică — expresie a decadentei



# MAXIME... MINIME

OV. S. CROMĂLNICEANU, (Viața Românească, nr. 2/1962): „El este unul din reprezentanții generației sale înzestrate cu facultățile de vorbă în măsuri măsurătoare.”

STELIAN FILIP (Uzile, 15 mai 1962): „Cuvîntul „critică”, în dicționar, „Destă de la „critică”, se pare, / Adică, distruge substantiv abstract / Ce mare formă clară, mai exact!”

„Pentru este, după cum se vede, foarte clară, pentru că derivă de la poet, mai exact, de la inspirația lui, care, fiind ceva abstract, nu se vede. În schimb, versurile următoare, din aceeași poezie, sînt alfelius confuze: „Dar dacă vine vorba despre el / Din gură largă iesu-n porumbel / Și dintr-o dată nu știu cum se face / Ca se pitește-ntr-o urechi... și tac!”

„Clasa și între ale căru urechi se pitește / Criticul între urechile lui / Porumbel, lui între urechile criticului / Criticul între urechile porumbelului / San porumbelul în, tre prapile sale... urechi / E bine că au, țera să se mențină mai mult în stera în, crărilor abstracte... care nu se văd.”

EUGENIU SPERANȚA (Steaua Nr. 2/1962): „Int-o redacție de o extremă concizie, grele căreia lectură e ușor și puțin mai greoaie.”

A. E. BACONSKY (Șași de azi, Contem. poezia, 23 martie 1962): „Pentru omul condusului vertical, dragostea de deparie e numai un punct de plecare, un temei de atitudine înălțată care se realizează și se dezvoltă în ideal printr-o neîntreruptă căutare a omului și a faptelor sale.”

„A spune un oraș distrus de război în, seamnă doar o parte din adevăr; acest conceptul meu al măreției noastre istorice era, încă înainte de război, devastat de o sumă de paranglă, distorsionată de conștientă unui adjectiv de rezonanță în, ristică „oras patriarhal”. Cuvîntul vehiclat pînă la abuz trebuia să convertească intoleranța trecutului stăpîniri în specific înălțat, dar conștientul lui n-a fost ni, ciodată altul decît acela de pseudonim al stăpînirii și Haezelli.”

VALERIU GORUNESCU („Iasul Literar” nr. 4/1962): „Clasa vrea să cuprindă pu, țera fecundă / A zilelor noastre insolzate ca gliele”. Gîslele (înădă) nu pești pot fi, eventual, insolzate, dacă pești ține cu orice prof. Dar zile insolzate, de azi, prea de tot... Același autor își tachele astfel poezia: „Chipul meu a sfîrșit prin a senșina / cu această imbobocire a țării”. Un obiect seamnă, deci, cu o acțiune. E ca și cum al spuna: conștientul poetului a sfîrșit prin a seamăna cu o rostogolire din logică. Ceea ce este, parcă, mai aproape de adevăr.”

Mai acum de curînd, m-am dus să-l văd pe noșu-meu Tindălu, mucalit fără pereche, chinovat loc și, vorba lui Negruzi, „un om foarte de dălu, avînd respuns la orice vorbă”. Sîind despre mine că tot umbra să prăpădes hirtie și condeie, numai ce în dini, zimbînd a ride, să-mi însire se poi peri, sfaturii, unul mai într-o ureche decît altul, laca ce-mi zicea el:

„Fine!”  
Învățat romînește. Oricît îi s-ar părea de curios, niciodată nu știi de ajuns. Nu uita însă că limba bogată nu-nseamnă aglomerare, ci selectivitate.

Și nu te juca prea mult cu cuvintele. Sînt perfide. Adu-ți aminte c-a mai fost unul căruia i se spunea učenical vrăjitor. Și dacă magistrul nu vine la vreme?...

Mai ales deschide ochii la înțelesul cuvîntelor și nu te sîii să deschizi și dicționarul ca să verifichi. De-aceea e fcut. E mai rău cînd îl deschid alții și te informează la ce pagină ar fi trebuit să cauți.

Și-apoi mai altă ceva: chiar dacă nu pare, dar și gramatica și la temelia literaturii. Cînd nu știi despre ce este vorba în „tabla înmulțirii”, e riscant să încerci rezolvarea cuadraturii cerului în geometria euclidiană. S-ar putea să dezlegi problema și te faci de ris. Acuma, iar, cînd stăpînești alfabetul, nu îi convins că, la urma urmelor, cum Eminescu, să zicem, se folosea de unul la fel, sintezei asemănători. Gîndește-te mai cu seamă la deosebiri.

Și nu te imbulzi la praznicul „geniilor”. Remarcă-te prin talent; e mai rar și se vede de departe.

Nu fi mereu spiritual. E obositor. Și nu uita că mai sînt și alții și nu scriu toți.

Apoi gîndește-te că proștia de care rîzi astăzi, ai fi putut-o semna ieri și că, mai știi, o vei scrie mîine.

Și iar mă-ntorc și zic: După ce-al scris un roman, citește-l cu atenție și elimină adjectivale și adverbale. Din substantive și verbe s-ar putea să rămînă o schiță bună.

Nu evita lectura altor autori. Nu te teme c-o să-ți încurce ideile. Unde sînt — au loc și altele; unde nu — poate se rădăcește vreuna.  
De scris să scrii ca și cum orice silabă ar fi destinată unui volum postum de Opere alese. (Știi că morții, fiind mai puțin susceptibili, sînt mai puțin menajați, tocmai pentru ca nimeni să nu poată spune despre ei decît doar bine).

Tot așa, nu adăoga — tale, că știi vorba: scrie rar și scurtează zilnic — e întodeauna de unde.

E rîu să citești și tu ceea ce scrii. Iar cînd scrii, nu scrie numai noaptea dacă ai timp și ziua. Capodopere se pot compune și între 3 și 5 după masă.

Dacă nu ești în stare să spui „te iubesc” într-un emișă sau o propoziție simplă în proză, nu scrie o epopee despre iubirea tragică sau un roman-îlfluviu cu analiză psiho-biologică. Renuță mai bine la temă. Nu uita că și Carol Scrob a scris.

Nu-i minciună că la-nceput au fost subiectul și predicatul. Atributele și complementele au apărut mai tîrziu, o dată cu scrierilor.

Acu drept este că e greu fără talent, dar e și mai greu cu el: că te obligă. Fii exigent cu ceilalți. Dar dă-le tu mai înțeli, ca să ai de unde le cere. Cineva spunea: „Nu încerca tu ce poate face el mai bine”. Dar eu vin și zic: „Încearcă și tu, că nu se știe niciodată”.

Nu te uita că hirtia suportă orice. Oamenii — nu. Fil cu băgare de seamă la diferență.

Tot așa, dacă nu te sîin curelele să scrii liliada, nu te năpusti pe sonet. Al doilea e mai lung. Și vezi că și Shakespeare s-a ocupat cu asta.

Nu zic nu: scrie tot ce ai de spus.

Dar elimină tot ceea ce descoperi că a fost spus de alții mai bine. Dacă mai rămîne un vers ori o propoziție, apoi să știi că ai talent cu carul.

Nu fi trist că te cheamă în „escu”, și e banal. Transformă-l, vorba poetului, „în renume”. Tolstol nu e mare pentru că-l cheamă așa.

Nu scrie pentru ieri, ci pentru azi, dar în așa fel încît să se poată citi și mîine.

Vorba unui prieten de-al meu: Nu te gîndi numai și numai la „Fond”. Mai îngrijește-te și de formă (fără s-o confunzi cu „formele”).

Dacă nu găsești rima, lesne, nu te refugia în versul alb; e mai anevolos, iar, așa, dacă, după ce-ai scris un căntec, izbutesti să-l concentrez într-un distih, asta înseamnă că ești dotat și că, oricum, căntecul nu era bun. Dacă însă convertești distihul într-un vers, apoi acela are toate șansele să fie un bun început de căntec.

Dacă adversarul tău literar te laudă, îi convins că ai scris un lucru prost. Dacă însă te critică, nu exulta, bazîndu-te pe reversibilitatea logică („dacă mă laudă — am scris prost, dacă mă critică — e bine”). Ce-ți spun eu acum și aici, mai știi și alții. Și sînt și adversari perțizi.

Bucură-te cînd lumea rîde la comedia pe care-ai scris-o. Bucură-te și nu prea. Întil asigură-te că nu de tine rîde.

Cineva zicea o dată: „Scrieți, băieți, numai scrieți!”... dar nu oricum. Unul o iau drept „Publicați, băieți, numai publicați!”... fie și oricum.

Nu te lua după mărimea umbrel. Către asințit se lungesc nemăsurat toate.

Te miri că nu sî-am dat nume și pilde cu inși în viață? Așa, fiecare o să creadă că este vorba de celălalt. Chiar tu, Romule Păcălă, line, trağı nădejde că e vorba numai de nasu-tău, Tindălu Vulpescu.

Precum, iarăși nu te uita că sfaturile mele nu seamănă cu maximele lui La Rochefoucauld. Și pe-ale mele poți să le iei în serios...

Și la aminte: nu asculta ce spune lumea... Asta nu-i meserie ușoară!

p. conf. Romulus Vulpescu

„...de plată”, mi-a mai suflat nasu-meu.



Cîți oameni, atîtea nu ante ale iubirii. Cîți poeți autentici, atîtea modalități proprii de-a o exprima. Cîți artiști de-a virșii, atîtea ipostaze ale ei, fixate, vreme de milenii, în veșnicia de marmoră și piatră, în curcubeie de culori și simfonii de sunete, în jarul nestinselor cuvinte, mereu reînscuflețit de fiecare muritor.

Dragostea — au zis poeții — e un copil la fel de bătrîn ca și lumea. Ei au dreptate... Și totuși o gîsim mereu nouă cu fiecare epocă și om, cu fiecare amurg și răsărit de lună, cu fiecare răsărit de soare.

E un sentiment etern uman și totuși altul cu fiecare epocă. În ea se reflectă firesc și organic — deși poate părea unora ciudat — fizionomia morală și structura social-economică a unei orînduiri, idealul etic și estetic al clasei din care eroul liric îndrăgostit face parte.

În viziunea asupra dragostei, se descifrează lesne gradul de sănătate psihică a unei societăți sau maldădă ei. Nu e greu să intuim dintr-o poezie ca aceasta, semnată de Alecu Văcărescu:

De lacrimi vărs plrae  
Cu groaznică văpaie,  
Și sufletul îmi ese,  
De ohtături adese...  
Mă arz peste măsuri,  
Slăbesc fără căldură,  
Sînt bolnav în picere  
Și mor făcînd tăcere.  
Cînd nu te văz am chinuri,  
Și cînd te văz, leșinuri.

felul superficial, lasciv și falsele țăriri sufletești în care boierimea romînească se deslăta „sufărind de dragoste” la sfîrșitul veacului al XVIII-lea.

În eretica eminesciană, coșbuciană sau argeheziană — pe lîngă sentimentul strict personal al poetului — descoperim imagini semnificative, caracterizatoare pentru profilul moral al epocii. Poezia de dragoste ogîndește și ea dimensiunea sufletească a momentului istoric respectiv. Dramatismul eroiciei eminesciene — de pildă — e condiționat social de discrepanță amestorată dintre frumusețea etică, puritatea idealului poetului și morală terfelită în meschinăria claselor exploatare, stăpîne și pe sentimentele oamenilor.

Setea de iubire adevărată, pe care n-a întîlnit-o

Reia-mi al nemuririi nimb  
Și focul din privire  
Și pentru toate dă-mi în schimb  
O oră de iubire.

Deplina iubire nu se poate manifesta decît într-o societate în care omul e stăpîn pe sine, sigur de existența sa, liber de orice prejudecată religioasă, națională, socială. Această orînduire este aceea pe care o înăptuiește acum poporul nostru, într-un impresionant elan creator.

În cadrul unei asemenea societăți, oamenii pot trăi cu toată plenitudinea vieții lor sufletești. Omul de astăzi nu-și mai vîndă, ca Ion al lui Liviu Rebreanu, iubirea pentru un petec de pămînt. Socializarea totală a agriculturii va schimba adînc conștiința oamenilor și va face — așa cum afirmă spunea o tînară poetă — ca:

„pentru o velință cu înflorituri,  
să nu se mai nască iubire și url;

pentru o poartă frumos încrustată  
iubita să nu mai fie uitată,  
nici iubitul uitat  
pentru o bălătură cu boi de arat  
fără dumsane răzoare de despărțitoare,  
hoizide să treacă de zare spre zare,  
ca nuntirea să fie  
comună pe frunte de hărnice,  
dor cu dor să se lege, precum  
drumul se leagă, la răs\_pîntie, de drum.”

Hărnicia — această virtute morală și fizică —

inegal realizate — dar prezente reale în cimpul liricii actuale.  
Și totuși se petrece un lucru curios. La dese sezoari și întîlniri cu cititorii, poeții sînt mereu întrebați de ce nu scriu și mai multe poezii de dragoste, în care tînarul și tînăra din fabrică sau uzine, de pe ogarele colectivizate sau de pe băncile universităților să-și regăsească propriile lor sentimente.

Există poezie de dragoste, apreciată de cititori, și totuși aceștia vor ceva mai mult, firește, nu în cantitate, ci în substanță. Aici este punctul nodal al discuției. Amintim că iubirea e un sentiment etern uman, sub raportul general al speței, și concret istoric, sub raportul individului și, mai corect, al colectivității, istoricește determinată.

Insistența cititorului în solicitarea unei poezii de dragoste se referă, fără îndoială, la acest al doilea aspect al problemei. Se simte nevoia de a se spori zestrea de versuri frumoase a liricii noastre, versuri, prin care omul îndrăgostit, de azi, poate să-și comunice sentimentele proprii, ca și cînd el însuși ar fi scris poezia pentru o anumite împrejurare concretă a vieții sale. Sub o anumită măsură, mai general umană — în felul acesta îl simțim pe Eminescu și pe cei mai valoroși poeți de azi.

Or, adeseori în poezii cu imagini particulare de o rară frumusețe, luate în sine — exemplele s-ar putea realiza cu contribuția majorității poezilor noștri — omul contemporan își regăsește cu greu propria sensibilitate. Uneori nu se regăsește din pricina intelectualismului și a caracterului rece, exterior pe care-l au asemenea poezii, alții din pricina notelor prea vetuste care stau, parcă, undeva dincoace de începuturile primilor noștri poeți.

Vino în pădure! Ca haiducul  
Te-oi fura abraș a doua oră  
și-o să plîngă-n crengi pină-o să moară,  
ca-n copilăria dusă, cucul.

Vai de bietul cuc! Moare degeaba. Căci poetul nu-i nici măcar îndrăznet, vrînd să-mpuște iepurele... din oală. Mai înții imploră iubita să vie în pădure

de I. D. BĂLAN

Nu se poate spune că nu s-au înregistrat, în acest sens, bucăți antologice de o unică frumusețe, prin pana lui Argezi și-a lui Beniuc. Uneori au apărut poeme sau volume întregi cu tematică erotică —



ION BICLEA





## UCENICUL VRĂJITOR

Marea călătorie a penitei pe hirtie durează la unii o clipă. Se doarme pe cite o reputație ani de zile, trăindu-se din amintiri. Ceea ce era socotit cu creionul tocmii țezur devine țărțe și nimburi ruginoase o dată cu personalitatea de carton. Cine nu veghează la cartea cu ochii deschis la înnoiri, cu urechea atentă la sunete proaspete, riscă să cante fals sau demodat. Poezia nu e o modă, e o eternitate mereu în prefăcări. Reacșterea cuvintului tocit se face în cazne. Trebuie să îl auzi de o sută de ori o pădure tăciud, ca să îl înțelegi numai o dată aceeași liniește grăitoare, trebuie să îl plîndi la auzul de cite ori poți, vultul mării, ca să știi cum cântă o scoică. „Misterul artei” este în realitate o muncă uitașă cu propria-ți ființă, o răscăoală inevitabilă împotriva a tot ce-ai agonisit și duci, ca melcul în spate, o viață: bagajul invizibil lăsat de veștea la luminare. Te ridică, te uși în urmă, începe un drum nou pe care trebuie să-l străbați, biruind scările și bolovănișurile.

Mășterul a împlinit 82 de ani. N-a fost o viață lină și lămură de pe frunte a avut ghimpi și lacrimășe. Pe vremea studiilor subsemnatului, școala literară asemăna-se chiar pe un mare istoric împotriva-și. Oare nu învățam la limba română (limba română fără el, numai cu autorii de rugăciuni în endecasilab) că strălucitul făurar „strică graiul neamului”? Nu i se spunea „poetul pornograf” și se ilustra trivial cu tuș harul coborât în cartoli, idee nemăpănată, în stare să carbonizeze hirtia? Cu un haz de birici, teoreticianii și ochelarii strimbeau din nas. Le putea verbul gras și tunetul cuvintului scos din neașturi vorbirii oarecari, cu nămolul lui cu tot, cu rădăcinile vinjoase și cu tot parturimul său.

Rîndăși de literă, tocmii pe un bild la Capșa, când se nimeria, autorii de istorii literare verbale, îl aruncau pe Argehi în coada reputațiilor. Cocoonii, intrai în literatură cu pașoptul hirtilor de o mie, și băteau pe umeri cu o familiaritate jignitoare. „Ești de-ai noștri! Poftim și dumitale, coțel, un scânel!” Acolo unde lui i se cuvenea un tron, se înghesuiau nechemății și năzăribunii, cu agresivitatea celor ce știu că atunci când n-ai talent, trebuie măcar să arzi că ești cineva.

Cite bădăii, ce lavă aruncată din pagini, cum mai ard adjectivale și-acum! A trebuit să se producă în țara noastră transformări revoluționare, pentru ca Argehi să-și capete adevărată prețuire, la polida celor care cu încercat să lase peste el o ulară frumoasă ca moartea. Înconjurat de dragoste, „îngreul de nimburi și smaralde”, el își trăiește „oamă bogată și senină”.

La o vîrstă cînd alții intră în dulceața unei somolențe plăcute, mășterul, ucenic pe viață la șlefuirea vocabulei, dă exemplul unei teribile forțe artistice. Slăvirea omului, biestemul aruncat cu o artă nemuritoare peste timp celor care au dat țărânilor plumbi în loc de pămînt, cîntarea diafană a dimineților noastre cu zvon de ciocane, contemplarea liniștită a unei experiențe fără răgaz, lată clevea din actele poetice cele mai umiltoare la care am fost martori.

Sulnd la tribună, mereu cînd țara o cere, Argehi dă exemplul unei energii, intrucule numai de vitalitatea versurilor sale. Celădean și activist al artei, el e mereu prezent într-un colț de revistă. Săptămîna de săptămîna, ne învață cum să împerechem cuvintele. Îndelungata lui mîgăla s-a transformat într-un spectacol continuu de măiestrie.

Mășterul n-a obosit, mășterul nu poate să obosească. Marele poet-bărbat fulgeră și azi hirtia ca în urmă cu 30 de ani. Mi se pare că nici plîndi ieri nu l s-a răspuns la o fanfara tinerească făcută acum clevea lui. Ca orice risplitor: e bogat și generos.

Tineri și mai de-o vîrstă cu el, să ne descoperim!

Copacul murmură în societate de mai, deună ca în vechile turturi cînd vreau vint ogăreare se încumetă spre bogăria coronă și-aud mereu, cînd îl conțemple, acesăși neobosită liră de bronz, răsunînd plînd departe, peste frontarii.

Va veni o vreme cînd toți școlarii din lume îl vor învăța ca pe Beethoven...

Eugen Barbu

— Ce relații stabiliți între „inspirație” și munca îndelungată pe manuscris, în vederea unei înalte măiestrii artistice?

Întrebarea d-tale e vicleană în aparenta ei naivitate. Sub un voal modest, oarecare, de dezinvoltură reportericească, ea pătrunde direct în centrul atelierului poetului.

De la început vreau să precizăm un lucru. Nu sint estetician, nici măcar amator. Afirmatiile mele nu au pretenția unor generalizări științifice, cu tendință spre un adevăr cit mai larg cuprinzător și, dacă se poate, absolut.

Pentru că mi-ai pus o asemenea nevralgică întrebare, vreau să-ți împărtășesc — și cu aceasta și cititorilor — câteva gânduri. Ele s-au născut pe marginea actului poetic. La început nici nu erau gânduri propriu-zis, cu structură logică, rațional vertebrate.

Existau stări de fericire sau nefericire. În cazul din urmă, ele se prelungeau în întrebări: „De ce? De ce imensa și neprihănită fericire de a putea crea, cu vorbe, mici universuri, fuge de la mine, mă părăsește?”

De ce, uneori, cuvintele vin cu pași ușori, ritmice, de joc și de horă, și se înalță și formează un tot viu, unduitor, iar aldată, sint grele, moarte, de plumb?”

Așadar, întrebările se nășteau nu din extazul creației, ci din umiltoare, din chinuitoare nepuțință. Ele nu zburau pe aripile desfăcute ale inspirației, ci se țirau, obosite sau înversunate, în căutarea unei izbăviri.

N-aș putea spune că, la ora actuală, am descilcit ghemul înfricoșător de încurcat al acestor lucruri care țin de nașterea poeziei.

Mă îndoiesc că cineva, vreodată, a putut sau ar putea stăpîni, în mod absolut, multiplele forțe în acțiune și contraacțiune.

Mă îndoiesc că vreun poet ar putea declara satisfăcut: „De acum încolo nu mai am grijă!” Stăpîn pe meșteșugul meu sint? Sint! Viața poporului meu o cunosc? O cunosc. Trup și suflet cu destinele lui sint? Sint! Zece versuri excelente pe zi însemnează două volume de versuri excelente pe an. Așază-te, băiete, la masa de lucru. Și „scrie liniștit”.

Orice poet adevărat știe că lucrurile nu se petrec astfel. Au trecut mai bine de șapte ani, de cînd, într-o discuție asupra poeziei, ce se purta în paginile „Gazetei literare”, am adus vorba, cu „îndrăzneală”, despre inspirație. Cu tot timpul care a trecut de atunci, cu toate muștrările prompte ale unui tînar (pe vremea aceea) publicist ce-mi interzicea atingerea unei atari noțiuni deochiate și primejdioase, am rămas, esențialmente, la același convingeri.

Există asemenea stări de fericită eliberare lăuntrică, de declanșare efervescentă și calmă totodată, a fluxului poeziei, stări ce nu pot fi programate, stăpînite și controlate în mod absolut. Cel vechi le-au proiectat în afară, mitic, le-au atribuit unei însușiri, unei „inspirații” divine.

Desghiocată din învelișul ei mistic, idealist, starea de inspirație rămîne, în socialism, nu mai puțin ca în orice altă orînduire, o componentă a actului poetic. Orice poet poate mărturisii despre aceasta.

Dar în fluctuațiile și complexitatea muncii poetului există unele constante. Am notat, ca un pacient care-și ajută medicul în urmărirea simptomelor, că, de cite ori rugina deprinderilor rutiniere se așază pe suflet, de cite ori metabolismul psihic e deficient, iar poetul se clăustrează într-un cerc îngust de preocupări, se produce și un reflux al inspirației.

Ceea ce afirmam cu ani în urmă, și afirm cu aceeași țărîe acum, e necesitatea unei participări conștiente, pasionate, nemijlocite a poetului la viața socială, la făurirea istoriei contemporane, ca o condiție sine qua non pentru a trăi multe și autentice clipe de inspirație.

De altfel, acest adevăr, vechi pentru poezii realiste-socialiste — dar nu întotdeauna tradus cu consecvență în practică —, a fost pus într-o intensă lumină, în ultima vreme, atît la Conferința scriitorilor cît și în raportul și discuțiile ce au avut loc la ședința largită a Comitetului Uniunii scriitorilor.

Reflectorul a căzut, rînd pe rînd, asupra multiplexelor fațete ale acestui adevăr, încercîndu-se, adeseori cu succes, luminarea, din diverse unghiuri, a procesului de cunoaștere și de interpretare artistică a vieții. Pe bună dreptate, accentul s-a pus pe o „reflexare înțeleaptă, pasionată, originală” a realității, proces ce implică o cunoaștere multilaterală și o triere riguroasă a fenomenelor cunoscute.

Grija pentru studierea amănunțită, în profunzime, a condițiilor necesare unei creații literare de înalt nivel ideologic și artistic, s-a făcut simțită cu putere în ultima vreme. Ea a dus și la binevenite măsuri concrete, organizatorice. Nu puțin au contribuit acestea la realizarea tot mai consecventă și mai serioasă a unui contact direct, nemijlocit, al scriitorilor cu viața patriei, cu realitatea socialistă.

Cuvintele tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, rostite la Conferința scriitorilor, prînd, ca într-un focar puternic centrat, această preocupare majoră pentru calitate, bazată pe cunoaștere și participare. Se subliniază cu țărîe adevărată că o literatură de calitate nu se poate obține decît pe baza unui studiu îndelungat și pasionat al vieții, luminat de un înalt ideal etic, pe baza unui efort susținut de muncă.

Recitesc, cu aceeași emoție cu care le-am ascultat pentru prima oară la Conferință, cuvintele bine cumpănite ce ne îndeamnă la studiu atent și profund, la muncă, la modestie: „Opere ale să-și croiască drum spre înima oamenilor, înfruntînd cu trînicia lor timpul, nu pot fi scrise din fuga condeiului, ci sint rezultatul cunoașterii adevărate, al studiului îndelungat al realității, al unui susținut efort artistic, ale muncii de migală a creatorului, pîntruns de modestie și exigență față de roadele trudei sale”.

De cite sterge frămîntării, umiltoare și dure-roase, am fi scutiți, dacă ne-am face din înțeleptele cuvinte de mai sus cuvinte maxime de căpătîi, dacă ne-am ghida practic, zi de zi, după ele?

Cite ceasuri de senină, de lucidă exaltare și transformare în act creator a facultăților noastre psihice, ne-ar fi hărăzite, — în plus față de cele trăite sau pe care le trăim — dacă am urmări consecvent, cu tenacitate, traducerea în propria noastră viață a imperativelor ideologice, etice, practice, înalțate în fața artiștilor de către partid!

Aici, în rezolvarea unor probleme de conținut, mi se pare că stă ascunsă cheia răspunsului la întrebarea d-tale.

Nu gradul de ușurință sau dificultate, cu care un manuscris se curță de impuritățile primelor notații sau ale primei versiuni, ne interesează. Manuscris „curat” de la început sau încărcat de re-veniri, ștersături, modificări, sint aspecte necesitare, pare mi-se, ale unor modalități diferite, per-

sonale de elaborare artistică. Ceea ce la unul se petrece ca un proces închis înăuntrul „mașinii electronice”, alegere, potrivire, îmbinare, renunțare, revenire asupra materialelor de construcție (cuvintele), la altul se petrece ca un proces prelungit în afară, manual și vizual, pe hirtie. Ceea ce distinge însă efortul eficient de cel steril sint cantitatea și calitatea energiei psihice, tezaurul de imagini și reprezentări de experiență și de direcționare a acestei experiențe, cu care e încărcată subtila noastră „mașină electronică”, atunci cînd concepem o poezie.

— Avîntul fără precedent al științei și tehnicii, ca și cucerirea cosmosului vor contribui oare la înnoirea metaforei și la apariția unor noi genuri poetice?

Ce rost ar avea să fac divagații pe marginea viitoarelor forme și genuri poetice? A, dacă mă întreb despre înnoirea metaforei, e altceva! Aici ne aflăm nu în sfere nebulosae, ci pe solul sigur al prezentului.

Metafora stabilește relații între fenomenele cele mai disparate și, aparent, cele mai incongruente. Ea vorbește și mărturisește despre unitatea universului.

În metaforă se reflectă, cel mai intim și neînșelător, personalitatea, atitudinea, concepția și sentimentul existențial, social, politic al poetului.

Cum s-ar fi putut ca marile descoperiri știin-

ele, ce poartă semnul pozitiv al noului, nu ne putem împiedica să nu observăm că o tematică născută sub imperiul unor puternice și zguduitoare impresii a luat uneori aspectul unor pasiște, al unei rarefieri a emoției, aspectul penibil al refugului în manierism.

Departe de mine gîndul de a zeflemisi în chip meschin încercările dificile de a cuceri pentru poezie zone necunoscute și neexplorate încă.

Sublim în sine, începutul erei cosmice și al marilor expediții în afara lumii terestre trebuia și trebuie să-și găsească ecouri, echivalente, în metafore, în imagini, în sonorități. Zeflemeua a dat totdeauna tîrcoale solemnului, sublimului, parodia trăiește din firimiturile înalțelor ospește spirituale. Nu voi face jocul lor. Imperfecțiunile, asperitățile sint inerente unor eforturi de a exprima stări de lucruri și aspecte noi.

Magnificele expediții extra-terestre ale omenirii vor mai stîrni multe lire. Încă nu s-a scris poemul nemuritor al pionieratului cosmic. Fiecare poezie autentică, izbucnită dintr-o mîgăla clocotitoare, din feroarea omului contemporan în fața revoluției sociale și tehnice, pregătește, ajută operele monumentale de mine.

Micile mele săgeți au fost zvirlite împotriva pasișșilor și autopasișșilor, a model cosmice și a gongorismului pretențios, a lipsei de efort spiritual care se traduce prin prezența unor metafore migratorii, circulînd de la un poet la altul, de

țelul spre care ne îndreptăm în front larg e mobil. El ne cheamă tot mai departe pe drumul desăvîșirii, al profunzimii.

Tocmăi mobilitatea, situarea pe o platformă tot mai înaltă a țelului artistic, fac munca noastră atît de dificilă și de frumoasă.

Și iarăși nu poți să nu compari, cu un sentiment de firească mîndrie, marșul în care s-a cufundat cea mai mare parte a poeziei occidentale, cu vitalitatea mereu înnoită a poeziei noastre. De la „frăgezimea coardelor înșeninate” a marelui Argehi pînă la frăgezimea cu iz de adolescență a celui din urmă sosit pe pașiște muzeelor, aspectul căștării, al înnoirii, e predominant în poezia noastră de azi.

— Ce aduce nou, față de trecut, poezia de dragoste din epoca noastră în care este proslăvită tinerețea constructoare a socialismului, tipologia nouă a omului contemporan?

Se transformă viața, relațiile sociale. Se duce o luptă stăruitoare, neobosită pentru a șterge din conștiința noastră urmele străvechii înștrăinări a omului de propria sa umanitate. Femeia, în țările socialiste, s-a eliberat din înădoitele lanțuri ale robiei. E stăpînit de destinul ei. Luptă alături de iubitul, de tovarășul ei, pentru o viață din ce în ce mai demnă și mai bună. S-ar putea ca toate acestea, și multe alte cuceriri ale socialismului în domeniul social și spiritual, să nu se reflecte în poezia de dragoste?

Existența (exprimată sau neexprimată în versuri) a unor nobile țeluri, comune femeii și bărbatului, dă puritate și elevație pasișșilor.

O delicatețe, o gingășie transparentă, discretă, se face adesea simțite în versurile de dragoste (vezi poeziile lui Gheorghe Tomozei, Florin Mugur și mulți alții). Dar și în acest domeniu, cred că trebuie să înălțurăm din cale unele prejudecăți dogmatice care mai apar, din cînd în cînd, manifestate în critica orală sau scrisă.

Pentru a da interviului nostru o ușoară coloratură polemică, aș spune că-n felul chiar în care-mi pui întrebarea, se ascund reziduuri ale prejudecății la care mă refer. D-ta îmi vorbești

# Interviu

CU

M. Barbu

despre

## măiestria literară



țifice ale timpului nostru, cu hotărîtoarele consecințe pe care le a asupra destinului umanității, cu uriașă lărgire a razei noastre de acțiune asupra cosmosului, cu mutațiile pe care le suferă concepțiile și sentimentul de spațiu și timp, să nu acționeze asupra sensibilității poetului contemporan?

Poezii comuniste au însă uriasul avantaj față de celele lor de brează din țările capitaliste, tributari concepțiilor burgheze, faptul că, înțelegînd legile dezvoltării istorice și participînd la construirea noii societăți comuniste, sint pătrunși de sentimentul euforic al mîndriei și încrederei în imensele forțe descătușate, puse în slujba demnității și plenitudinii umane.

Pe poezii noiști nu-l plîndește „angoasa”, pulverizarea psihică și spirituală. Ei nu au nevoie nici de mesalină, nici de psihicobiină pentru a-și biciui o fantezie „angoasă” și în derivă, așa cum se întîmplă la unii reprezentanți nevrozati ai poeziei burgheze. Patosul construcției sociale se întîlnește la poezii noiști cu patosul cuceririlor cosmice într-un singur tot, într-un centru luminos din care țînesc impetuos jerbele fanteziei.



Fisec era ca sensibilitatea și receptivitatea mai ascuțită, mai proaspătă a tineretului și reacțiune, și în acest domeniu, în chip deosebit.

Poezii de toate generațiile au vibrat și au încercat să înregistrez în versurile lor semnele turburătoare, mărște, ale noi ere cosmice ce se profilează la orizont. Cicluri întregi și volume, apărute sub titluri — evocînd marea călătorie interaștrală —, au întonat primele acorduri, impresionante adeseori, ale simfoniei care începe.

Remarc însă la unii dintre tineri, o mai organică integrare a universului metaforic în realitatea fluentă, schimbătoare, un sentiment mai profund al nollor relații dintre eu și cosmos, traduse într-o imagistică înnoită, cu putere de șoc.

Mai pregnant îmi apare acest sentiment în poezia lui Ilie Constantin, Nichita Stănescu și Cezar Baltag.

În general, poezii tineri încearcă să exprime cu mijloace noi, proprii epocii noastre noi, senzația de avînt, de dinamică proiectare în spațiu din ce în ce mai largi, de extatică mîndrie a omului care știe că stăpînește zone tot mai întinse și mai profunde ale materiei.

Salutînd asemenea poezii și altele înrudite cu

la o poezie la alta, fără acoperirea-aur a propriei trăiri.

— În revistele literare, chiar și în ziare, apar tot mai multe poezii. Ce ne puteți spune despre această renaștere și răspîndire a poeziei în zilele noastre? Oare trăim o epocă romantică?

Fără îndoială că trăim o stare epocă. Dealtfel, convingerea mea reiese clar din cele spuse mai înainte. Trăsăturile specifice ale romantismului nostru revoluționar, dar care luciditatea face parte componentă, vor fi mai bine luminate de esticienții și criticii literari.

Vreau să remarc că tabloul îmbrucător al poeziei noastre, astăzi, așa cum se înfățișează în standurile librăriilor și în reviste, confirmă încrederea noastră în eferescența și maturizarea ei, mai lentă sau mai rapidă, dar sigură și în progres continuu. El dezvăluie, totodată, ca prîpîit și mloapă, atitudinea celor ce lansează, din cînd în cînd, cite un semnal de îngrijorare, afirmînd că poezia ar fi, chipurile, codoșă față de cutare sau cutare specie literară. Au fost momente legate de obtuzitatea organelor de difuzare; de lipsa de combativitate, pentru cauza poeziei, din partea editorilor, care au putut crea o asemenea falsă impresie. Dar poezii în vremea aceasta lucrău.

Marele număr de volume și plachete de poezii, apărute recent, stau mărturie, și-au „adunat puterea, prin timp, încet, încet” cum spune Ion Horea, și cum, într-adevăr, s-a întîmplat cu ei și cu alții, mai tineri sau mai maturi.

Ceea ce mi-apare ca un fenomen dominant, la ora actuală, e marea diversitate de personalități poetice originale care folosesc o largă și variată instrumentație, cu o mare dezvoltură în mișcare, cu o vădită stăpînire a mijloacelor de expresie.

De la versul liber whitmanian pînă la cea mai riguroasă formă fixă, poezia romînească de azi parcurge toate modurile și formele, răspunzînd astfel unor necesități de conținut și bucurînd sufletul meu dornic, întotdeauna, de lărgime.

Poezii au lucrat mult în ultima vreme. Forma a devenit mai suplă, mai matură, mai contemporană pentru că modul de a simți, de a gîndi, de a reflecta poetic a cîștigat teren în acest sens.

Desăvîșirea construcției socialiste la noi în țară, adinea și largă revoluție culturală, creșterea exigențelor publicului cititor, întregul proces complex de maturizare a relațiilor socialiste s-au reflectat în procesul de maturizare a poeziei romînești.

Direcțiile în care efortul de depășire al unor etape mai vechi a fost dus au variat potrivit biografiei formației inițiale evoluției fiecăruia.

Poezia lui Tiberiu Utan, limpede întotdeauna, a devenit mai „nervoasă”, mai subtilă; a lui Ion Horea, pîndită de idilism mărunț, agres, a dobîndit amplitudine și vibrație modernă în fața mărștelor prefacerii revoluționare; pornit dintr-o direcție opusă, din zona obscurității „moderniste”, Gellu Naum merge către limpezire și un cîntec mai simplu.

Sîntem conștienți de distanța care există între mărștea transformărilor revoluționare și măsura realizărilor noastre.

despre poezia de dragoste în care este proslăvită tinerețea constructoare a socialismului.

Fără îndoială, există o astfel de poezie și cunoștem excelente realizări de acest tip sau de tip înrudit: poemul de concepție, poemul manifest, poemul programatic, cîntarea larg cuprinzătoare a omului nou și a dragostei sale, poemul îmni și laudă a dragostei întregi, poemul „monografie a dragostei” cum spune Nina Cassian. De altfel, „Spectacol în aer liber” reprezintă o confirmare remarcabilă a posibilităților unui atare tip de poezie eroică. Precum se știe, și eu am încercat — și nu regret acest lucru — o formulă asemănată în poemul „La porțile raiului”, scris acum cîțiva ani. Dar de la nașterea ei, poezia lirică de dragoste a fost și continuă să azi să fie, cu precădere, confesiune a eroului liric, confesiune generalizată, potențată artistic, dar confesiune — cu toată încordarea dramatică ce decurge dintr-un sentiment plin de zbucium și de meandru, de schimbări și de peripeții, de înălțări și căderi, de senin și de vijelie.

Fără îndoială că, oricare din aceste momente, cînd vor fi zugrăvite de eroul liric, însuflețite de înaltele idealuri sociale și etice ale comunismului, vor apărea cu țînuta, finețata și dinamica psihică, proprie unui asemenea personaj.

Fără îndoială că, deseori, în mod organic, moti- vului iubirii se împletește cu motivul patosului constructiv, iar frumusețea dragostei se scaldă firesc, în frumusețea cea largă a vieții înconjurătoare.

A căuta însă în orice poezie erotică nouă, sentimentul stenic sau avîntat, a-l lua măsura, cu o linie de calcul rigidă, în raport cu apropierea sau distanța față de anumite scheme prestabilite, însemnează a nu înțelega valoarea spontanității, a bogăției afective, a dinamismului dramatic în poezia erotică. Din ce în ce mai mult, poezia de dragoste respiră acel suflu larg, acel patos lipsit de constrîngere, care — grefat pe o înaltă concepție asupra vieții — reprezintă una din cuceririle umanismului socialist.

— Dacă ați fi solicitat să scrieți o prefață la un volum antologic de poezie tînră, ce ați spune poezilor la începutul drumului lor în literatură?

Tinerii scriitori sint îndeobște mai sensibili la ce și cum scriu „bătrîni”, decît la sfaturile, mai mult sau mai puțin înțelepte, pe care aceștia le pot da. Ei sint atenți la felul cum punem în concordanță faptele noastre cu spusese, spusese cu scrisul, și trag concluziile de care au nevoie, fără greș, precum albina își trage polenul din toate florile.

Poate că nu mă simt suficient de bătrîn — nu în ani, ci în cristalizarea experienței — spre a-l învăța pe alții altceva decît învățăm cu toții, generație lîngă generație, școala a vieții poporului și a partidului.

Această supremă școală ne arată necesitatea îmbinării permanente a experienței vii, a cunoașterii concrete cu o pregătire și-o informare teoretică multilaterale.

Ea ne demonstrează cît de necesare ne sint tenacitatea și exigența, modestia și sfînta nemulțumire care ne mină mereu înainte.

Reporter







# Despre fericire

**T**răim zile deosebite, în care, într-un înălțător elan al muncii, se plămădește chipul moral al unui om nou, devotat cauzei socialismului și comunismului, se statornicesc relații de cinste și sinceritate, de puritate morală, în viața obștească și personală. Societatea noastră, în care a triumfat definitiv socialismul, a ridicat familia pe o treaptă superioară, eliberând-o de servituzi materiale și spirituale. Viața de familie se întemeiază, tot mai mult, pe respectul reciproc dintre soți, pe încredere și dragoste sinceră. Literatura are înaltul rol social de a cultiva și dezvolta în conștiința omului contemporan concepții și atitudini proprii moralei comuniste.

Uneori viața ridică oamenilor noștri probleme complexe în soluționarea cărora scriitorii, cunoscătorii ai psihologiei umane, pot să aducă însemnate contribuții.

Publicăm reportajele din această pagină și cu intenția de a stârni o atenție mai mare din partea reporterilor și prozatorilor pentru dezbaterile cu caracter etic din viața societății noastre. Asemenea dezbateri pot contribui la lupta împotriva unor deprinderi și idei care poartă amprenta trecutului și la generalizarea înaltelor trăsături etice ale omului nou.

## Frumusețea lor...

Se pare că am întrerupt o sevă înflorită de U.T.M. Secretarul Niță Ion, din secția de mecanică a uzinelor „23 August”, împinge pe masă hirtie, cu un gest care înseamnă pentru ceilalți: „continuați”. Se uită cu ochi critici la blestematul carnețel în care orice reporter autentic ori improvizat așteaptă să-l pice „cazul excepțional”.

— Cum priviți dvs. responsabilitatea fetei în familie?

— Intrebarea sună cam bombastic. Asta îi face să se învasească, și se așază mai bine pe bancă.

— Desigur, cuvântul fetei e cam metaforic, ca și eu s-o dreg.

— Dar nu e nici o primejdie să plutim în generalități...

— Cei de la masă trag cu urechea, și un negricios din colțul opus, intervine cu sprindere.

— Asta, tovarășe, e o chestiune de interpretare. Nu putem vorbi despre „cazuri” de fericiri și nefericiri. Fericirea nu-i un cuvânt, e ceva complex, după mine, tine, în esență, de aspirațiile, de visurile noastre, ale tuturor! Ceea ce trebuie să-i învățăm noi pe tineri este cum să folosim mai bine condițiile pe care le avem pentru a trăi frumos. Trăim doar într-o societate socialistă și asta spune tot.

— Vă rog să vă referiți la câteva exemple pozitive.

— Exemple pozitive? Cite vreți! Putem să le luăm la întâmplare, pentru că sint cazuri obișnuite. De pildă: Petre Costică de la „strunguri mici” și soția lui Petre, Stana, lăcătușă la „Intreținere”. El a fost primit candidat de partid, ea a fost declarată fruntașă în muncă, amândoi sint o pereche despre care se poate spune „potrivită”. Se iubesc, se înțeleg, unde-i umul e și celălalt. Tăc mai mare dragul s-a intri în casa lor. Așteaptă pe curînd un copil... Și ca dinșii, cite exemple vreți. Luaiți-l de pildă și pe secretarul nostru, Niță Ion. El se pregătește să intre în școala de maiștri, soția lui, Anastasia, lucrează ca unghătoare la noi în secție. Să vă spună el cum o duce...

— Secretarul ride...

— O duc bine cu soția. Avem și o fetiță de doi ani.

— Să spună, cum a dus-o cu scrisorile! Intervine o voce mucalită.

— Toți rid cu hohote.

— Tovarășul Niță Ion se face roșu ca racul și se apără cu mina...

— Acum... n-a fost nimic tovarășe! dar ochii îi scintilează de veselie. E a o fire mai închisă! La început, cînd a venit la noi în secție, zicea că glumesc prea mult cu fetele. Pe urmă s-a convins, și gata.

— Dar cum a fost cu scrisorile?

— Ce scrisori? De 1 Mai a apărut în „Scinteia Tineretului” un material despre secția în care lucrez și au venit pe adresa noastră...

(„A lui — strigă iar mucalitul.)

Au venit niște scrisori din partea unor utemiste de la Huedin. Ne comunicau că sint și ele fruntașe. Asta-i tot. E ceva pozitiv... tovarăși!

— Cobor scara lungă de fier care trepidează de zgornitul halei. Mă îndrept spre secția sculară.

— Discut cu tovarășul Marin Vasile, locțiitorul secretarului U.T.M. E un tânăr nu prea înalt, negricios, cu oarecare severitate întipărită pe obraz. Pare mai virilnic, deși nu are decît 26 de ani. Conduce o echipă de electricieni de la întreținere. Orice dificultate iată pe parcursul muncii la mașinile secției este remediată pe loc de echipa tovarășului Marin Vasile. Șeful de echipă are timp puțin la dispoziție și totuși problema se pare că-l interesează în mod deosebit.

— Ave păreri interesante despre viața de familie.

— „Prima condiție ca doi tineri să-și lege viața unul de altul se bazează pe stimă și încredere reciprocă. Fiind vorba despre două caractere diferite, cred că a doua condiție este ca soții să caute să se cunoască, să descopere unul la altul acele deosebiri de caracter care-l pot pune în conflict... Și de la bun început, soțul este primul răspunzător de acest al doilea punct. Aș putea vorbi despre viața mea de familie. Soția mea lucrează la o întreprindere chimică de uleiuri-auto. E o diferentă de patru ani între noi. Eu am pornit de la început în căsnicie cu ideea că soția trebuie să simtă că se poate buza în orice împrejurare pe mine, că eu pot să răspund de viața noastră comună. În primul an de căsnicie era cît pe ce să ne despărțim. Locuim la părinții ei și bătrina avea concepția înăpoiată că, pentru a fi fericită, femeia trebuie să-l „înă în friuri” pe bărbat. Cearta izbucnea din nimicuri. Bătrînii aveau tot timpul impresia că le datorăm ceva. Nu mai știam cum să le intrăm în voie. Îndată ce ne-am mutat în locuința noastră, totul s-a schimbat. Bătrînii s-au im-

păcat, iar noi am avut bucuria să constatăm că orice lucru cumpărat pentru căminul nostru, e un prilej de mică sărbătoare.

— Cred că multe amărăciuni, în familie, izbucnesc și din pricină că tinerii nu știu să-și organizeze problemele gospodărești. Acum, cînd pentru o familie de muncitori, aragazul, mașina de spălat, frigiderul sint lucruri la îndemînă, dacă este și puțină chibzuială, treburile de pe lângă casă sint ușoare, simple și chiar plăcute. Aceste măruntșuri gospodărești sînt totuși de plăcere de a simți confortul și odihna casei tale.

— Așa cum discutăm în uzină despre organizarea muncii, așa trebuie să discute acasă și soții între ei. Este o concepție înăpoiată că ele trebuie să răpească numai timpul liber al tovarășei tale de viață.

— Despre astfel de probleme am discutat de multe ori în secția noastră. Am hotărît, de comun acord, că fiecare familie își poate aranja cum vrea la locul de muncă aceleași ture sau ture diferite: asta mai ales cînd au copil de vîrstă școlară, ca să poată fi mereu unul din părinți pe lângă el.”

— Dar ce părere aveți despre gelozie?

— Intrebarea parcă-l descumpănește pe tovarășul Marin Vasile. Schimbă vorba.

— S-a întimplat așa, că mie și soției mele ne plac aceleași filme, aceleași cărți și porumbeli. Avem niște frumuseți de voiajori.

— Tace o clipă, apoi adaugă grav:

— Ce părere am despre gelozie? Asta e normal. Doi tineri care se iubesc și sint fericți trebuie să fie mereu unul cu ochii la celălalt. Ca exemplu frumos la noi sint soții Robu. Aș fi fericit să lucrez cu soția mea împreună. Eu de pildă sint gelos: fiindcă-s urît și cam tăcut din fire. Asta-i ea. La uități-vă!

— Tine poza soției la piept, într-o despartitură anume a portmoneului. E o femeie frumoasă.

— Știți, de fapt nu-i gelozie, e mai mult o dorință a mea, ca să-i par mereu cel mai grozav dintre toți.

— Acum zîmbește. Nu știu cine i-a spus că-i urît. Bănuiesc că dinșa, tot din gelozie!

## Ochi albaștri

La leșirea din uzină, Salvarea trece ca un bolid alb care sîșie brusc armonia lucrurilor.

— Ce s-o fi întimplat?

— Asta-i de la maternitate, tovarășico! O cunoșc eu! Face, ca să zic așa, naveta, de la blocurile noi!

— Bătrînul portar mă privește pe sub ochelari și cită din cap cu autoritate și competență.

— Ideea nu e rea. Am să trec pe la maternitatea Spitalului „Ilie Pîntilie”.

— La poartă, un tânăr cu șapca dată pe ceală parlamentează cu portarul, care seamănă cu un Slinx: urtaș, tăcut, și de piatră. Tânărul agită o plasă încercată cu sticle și borcane — lapte, sirop, iaurt. Dintr-o pungă deslăcuță, cad pe trotuar, una cite una, cireșe roșii mari, goldane.

— Dumneata nu înțelegi că am leșit acum din producție ca s-o văd?

— Slinxul deschide gura și rostește:

— Joi și Duminică!

— Nu știți? A născut ieri noaptea, tovarășe. Am o fetiță! Se roagă tânărul. E neras, are ochii albaștri. Am mai fost și dimineață doar, și tovarășul din schimbul celălalt...

— Slinxul se jeluiește:

— Eu nu știu ce să mă fac cu omul ăsta, ieri a stat pînă la miezul nopții pe lângă poartă.

— Ce fac cu cireșele? caută să-l înduplece tânărul tată.

— Uite că vine comisionara și le duce.

— Comisionara se apropie grabită, alertă.

— Să-i spuneți că i-am luat pătu. Nu mi-a plăcut coșul. Dacă se-nteară, doamne fereste, în noile alea?...

— Tânărul e Neju Marin strungar la secția prototipe Academiă R.P.R.

— Fotosec legitimă de reporter pentru a cueri mărînimia Slinxului. Am intrat în spital și am căutat-o pe Neju Vasilica, muncitoare înaltă în secția tricotate a fabricii Conlecția București.

— Am găsit-o în cea dintîi discuție cu fiica sa Nicoleta, în vîrstă de o zi și jumătate.

— Stai că și-o fac să vorbească, s-a olerit sora. Leneșă! În loc să sugă, doarme! Și-o ciupește de nas.

— Nicoleta sîșie subite dar violent, iar mamică-sa, palidă de spaimă, îngaimă:

— Dragă, draguța mamii!

— Ei, așa, mîmăică doleană! strigă sora, satîșăcută, și se duce să aducă copiii mamei din salonul vecin.

— Știi că a cumpărat pătu în loc de coșuleț!

— Vasilica Neju se uită la mine și zice lărd să se mire:

— Mulțumesc! Mi-a spus și comiso-

nara. Mai bine a făcut? O să-l așezăm între studio și bibliotecă. Așa ca să nu o tragă curentul de la ușa dinspre sufragerie.

— Observul ei drăgălaș, ușor palid, încadrat de bucle negre, se răsfață pe perinele albe.

— Intinde agale mina și ia un cercel de cireșe. Nu se îndură să le mîncească.

— E săbit? Cum vi s-a părut?

— De unde! Era să se la la bătăle cu portarul.

— Vai! Nu se poate, el e atît de calm!

— Am glumit!

— Știi, noi ne cunoaștem încă din școala profesională. Cînd ne-am căsătorit eu aveam 16 ani și el 19. Era pe vremea cînd construim stadionul 23 August. Și dacă tot vrei să scrieți la ziar despre căsniciile fericite, să nu mă uitați. Sintem fericiti.

## Gica luteș

## Zi de iunie

— Măi Petruț, mă strigă președintele. Du-te cu tovarășul Medrea pînă la Palota.

— Cînd auzi una ca asta, mă apucară amețelile. Era o căldură să te arunci în Criș, nu alta!

— Pe jos?

— Ba cu automobilul lui taică-tu! se rățoi la mine.

— Era clar.

— Tovarășul Medrea îmi întinse mina.

— Hai frăție, că n-a murit nimeni din asta.

— O luarăm prin ogrăzi, că era mai aproape. Cînd dădurăm în pustă, zăpușeala ne stringea ca în chingă.

— La colectivă? Intreba, simțînd că, de nu zic o vorbă, mă înec.

— Da!

— Mai trecu un timp. O șoprilă veni fulger prin colbul încins. În lărbă de pe marginea drumului se oprî să-și sticlească solzii de jar.

— Cărarea trecea pe lângă arțarii lăsați pentru umbră. Nouă, colectivștilor, ne erau dragi.

— Stai! mă oprî tovarășul Medrea, punîndu-mi mina pe umăr.

— Abia atunci îmi dăduț seama că l-o luasem înainte ca un necrescut și mă rușinai.

— Prin altă parte nu putem trece?

— Roată, după lan.

— Hai!

— Dar nu stăm la umbră?

— Lasă...

— Mă uitai spre arțarii. La umbră stătea Floriș, tractoristul. Își pusese capul în poala Nutii și-i despletă coada lungă care-i cobora pe piept.

— Era frumoasă Nută!.. Il sărută pe Floriș, lung, și rămase așa, cu buzele lipite de fruntea lui, ca viespele de strugure.

— Al dracului și Floriș ăsta!

— Hai, șopti tovarășul Medrea, ca și cum ar fi fost oprit a trece peste un strat cu flori.

— După ce ne-am depărtat, mă întrebam mereu, de ce n-a vrut să trecem pe la arțarii. Doar nu erau proprietate individuală să cerem voie! Iar dacă trebuia să le dăm de știre celor doi îndrăgostiți, puteam să cîntăm, să tușim tare, ca la film, cînd se sărută.

— Măi frăție, tu ai stat vreedată sub arțarii ăștia?

— Stat. De cite ori...

— Cu o fată?

— Mi-au fîuit urechile.

— Mi se pare că am zis nu!..

— Eu am stat cînd aveam vîrstă ta.

— Aici?

— Nu interesează. Am stat. Și încă... cu o fată frumoasă. O chema Marișcuța. De atunci sint ani mulți. Fata s-a măritat. Are copiii ei. Îi am și eu pe ai mei. Am muncit amîndoi pe moșia boierului, cu ziua.

— A oftat, și-a șters sudoarea și a continuat.

— Tu nici nu te născuseși, măi frăție!..

— Ce l-o fi venit deși face autobiografia! Zău că e un om curios tovarășul Medrea!..

— S-a uitat lung la cer, a închis ochii și a zis:

— Vine ploaia!

— Din spate, din spre Oradea venea un nor de ploaie.

— O să ne prindă pe drum, spusel amîntîndu-mi că din asta primisem odată o răceală zdrăvănită.

— Și-o să ne ude leoarcă!..

— Mi se pără că tovarășul Medrea se bucură.

— Norii goneau din spate ca o herghelie spărită de trîznet. Cuprînsere soarele și lăsară o umbră răcoasă. Se porni un vînt cu praf mult, apoi totul se liniști.

— Incepu o ploaie pe cinste!..

— Îmi pusel mîinile pe cap și eram gata s-o iau la fugă. Pînă la prima casă era o zvîrlitură de băț.

— Tovarășul Medrea își luă șapca din cap ca și cum ar saluta pe cineva, își împăturî haina pe mina dreaptă și se oprî cu fața în sus, închînd ochii.

— Pottim, fugi dacă ai cu cine.

— Cînd am ajuns la prima casă, eram uzi.

— Ne deschise un bărbat volnic, bucuros să ne găzduască.

— Ploaia asta valorează milioane!

— Era necesară, adăugă tovarășul Medrea.

— O să avem un porumb...

— Plouă cu bășici cît banul.

— Dar haideți în casă. Îți fi obosiți de drum.

— În cameră ne întîmpină un miros de busuioac uscat. Doi băieți și o fetiță stăteau cu nasurile lipite de geam, veselindu-se de prăpădul de afară. Cînd fulgera, așteptau o clipă umiți, se speriau și iar se învaseau.

— Stați o clipă, vă pregătim ceva de mîncare.

— Nu trebuie!.. Vă mulțumim, răspunse tovarășul Medrea și continuă, întorcîndu-se spre mine.

— Ți-o fi foame, măi frăție!

— De loc!

— Și știți sigur că m-am răstît.

— Ei, nu ne refuzați! Mărișcuța, nevastă!..

— Cînd am auzit numele femeii, am încremenit. Un trîznet zgudul casa. Fetița cea mică se sperie și se îndreptă spre tovarășul Medrea, care o aștepta cu brațele deschise.

— Stai cuminte! Gata!.. Nu mai face bum-bum! Cum te cheamă?

— Ca pe mamică-sa, Mărișcuța, zise ta-

lăl el, căuțînd s-o înduplece. Hai, spune-i tovarășului! Nu fii rea! E sperioasă ca mă-sa, lămurî el.

— Amîndoi rîdeau cu poftă.

— În casă intră femeia cu mîncarea. Îi înghințînt, fără să vreau, pe tovarășul Medrea.

— Ce-i măi frăție?

— Eu îngălbenui. Femeia așeză mîncarea pe masă și dădu mina cu noi. Se uită atentă la tovarășul Medrea.

— Nu e cine știe cel Pînă la cină o să vă ajungă.

— În timp ce mîncam, presimțeam că trebuie să se întîmple ceva. Tovarășul Medrea vorbea cu gazdele despre recoltă, despre ploaie și despre altele. Cînd se oprî ploaia, am ieșit în curte. Și, înainte de a ne despărți de gazde, tovarășul Medrea s-a uitat spre casă.

— Frumoasă!

— Gazdele rîdeau mulțumite și ne urmăreau din prag.

— Se înșenina. Undeva, răsărită dintr-un lan, o ciocirle își spunea dragostea pentru soarele îndepărtat.

— Îmi venea să-l întreb ceva pe tovarășul Medrea da-mi stăteau vorbele în gît.

— Intr-un târziu mă întrebă el.

— Măi frăție, oare pe cei doi de sub arțarii i-o fi prins ploaia?..

## Mircea Bradu

## Din păreriile unui ofițer de stare civilă

— Firește, la întrebarea dvs. se poate răspunde în mai multe feluri. Oricum, trebuie să vă spun de la bun început că munca noastră, dacă nu te mulțumesc să o îndeplinești în mod strict funcționăresc, cere răbdare, perseverență, tact, cunoaștere psihologică și, aș îndrăzni să adaug, puțin... talent literar. Nu, nu despre asta am să vă vorbesc. Deocîndă, citeva cazuri în viața în cariera mea, destul de îndepărtate, să vă spun:

— Prin altă parte nu putem trece?

— Roată, după lan.

— Hai!

— Dar nu stăm la umbră?

— Lasă...

— Mă uitai spre arțarii. La umbră stătea Floriș, tractoristul. Își pusese capul în poala Nutii și-i despletă coada lungă care-i cobora pe piept.

— Era frumoasă Nută!.. Il sărută pe Floriș, lung, și rămase așa, cu buzele lipite de fruntea lui, ca viespele de strugure.

— Al dracului și Floriș ăsta!

— Hai, șopti tovarășul Medrea, ca și cum ar fi fost oprit a trece peste un strat cu flori.

— După ce ne-am depărtat, mă întrebam mereu, de ce n-a vrut să trecem pe la arțarii. Doar nu erau proprietate individuală să cerem voie! Iar dacă trebuia să le dăm de știre celor doi îndrăgostiți, puteam să cîntăm, să tușim tare, ca la film, cînd se sărută.

— Măi frăție, tu ai stat vreedată sub arțarii ăștia?

— Stat. De cite ori...

— Cu o fată?

— Mi-au fîuit urechile.

— Mi se pare că am zis nu!..

— Eu am stat cînd aveam vîrstă ta.

— Aici?

— Nu interesează. Am stat. Și încă... cu o fată frumoasă. O chema Marișcuța. De atunci sint ani mulți. Fata s-a măritat. Are copiii ei. Îi am și eu pe ai mei. Am muncit amîndoi pe moșia boierului, cu ziua.

— A oftat, și-a șters sudoarea și a continuat.

— Tu nici nu te născuseși, măi frăție!..

— Ce l-o fi venit deși face autobiografia! Zău că e un om curios tovarășul Medrea!..

— S-a uitat lung la cer, a închis ochii și a zis:

— Vine ploaia!

— Din spate, din spre Oradea venea un nor de ploaie.

— O să ne prindă pe drum, spusel amîntîndu-mi că din asta primisem odată o răceală zdrăvănită.

— Și-o să ne ude leoarcă!..

— Mi se pără că tovarășul Medrea se bucură.

— Norii goneau din spate ca o herghelie spărită de trîznet. Cuprînsere soarele și lăsară o umbră răcoasă. Se porni un vînt cu praf mult, apoi totul se liniști.

— Incepu o ploaie pe cinste!..

— Îmi pusel mîinile pe cap și eram gata s-o iau la fugă. Pînă la prima casă era o zvîrlitură de băț.

— Tovarășul Medrea își luă șapca din cap ca și cum ar saluta pe cineva, își împăturî haina pe mina dreaptă și se oprî cu fața în sus, închînd ochii.

— Pottim, fugi dacă ai cu cine.

— Cînd am ajuns la prima casă, eram uzi.

— Ne deschise un bărbat volnic, bucuros să ne găzduască.



# PRIMUL PRIETEN

Ne-am întors acasă în zorii unei zile de toamnă, puțin obosiți și, din pricina asta, poate, puțin triști și cu părere de rău după Marea lăsată în urmă. Spre prinz în timp ce stăteam și ascultam muzică, băiatul întrebă:

— Mamă, poți să-mi spui? Eu mă mai întilnesc cu copilul acela cu care am fost aseară în tren?

Mama răspunse neatență, cu gândul în altă parte:

— Nu, nu te mai întilnești. Băiatul începu să plînga sincer, nemîngiat.

— Spune că se întilnesc, i-am șoptit mamei.

— Vă întilniți — răspunse indiferentă mama, neconvins-gătoare.

Mama avea supărările ei, așa că trebuia să intervin.

— Sigur că o să vă întilniți mereu, poate la școală, poate în vacanță, pe urmă în studenție, sau tot așa, pe malul mării, sau în tren...

— În studenție au să se întilnească? Dar el nu mînăncă nimic, nu doarme și mai vrea să se întilnească cu copilul cu care a fost azinoapte în tren...

De unde se mai liniștise, băiatul începu să plînga mai tare, cu lacrimi mari.

— O să vă întilniți, nu mai plînge degeaba — l-am asigurată din nou și am avut darul să mă creadă.

Se jucase cu un copil cam de vîrstă lui, în tren. Se împrietenisă repede și săriseră amîndoi prin plasele de bagaje, ca două veverițe, sau ca doi pui de maimuță. Compartimentul fusese vesel și gălăgios, pînă noaptea tîrziu se legănaseră în închipuite hamace, conduseseră nave, vapoare și trenuri, chiușeră ca locomotiva, pînă adormiseră frînși, iar dimineața l-am tras adormiți deacolo, din plasele de bagaje. Și acum întrebă dacă are să se mai întilnească cu băiatul acela care își continuase drumul undeva în Ardeal și pe care nici măcar nu știam cum îl cheamă.

Seara s-a culcat devreme, dar dimineața s-a sculat tot abătut și iar a plîns.

— De ce plîngi?

Vreau și eu să am un prieten. N-am cu cine să mă joc, sînt singur.

Mă întilniți l-am văzut în curte și era într-adevăr singur.

— Mă joc singur, mi-a arătat, pentru că nici un copil nu se joacă cu mine.

Am vrut să-l string jucării-le de pe jos, să îl duc în casa, dar el m-a oprit:

— Lasă-le, că nu mi le ia nimeni: și azi noapte și ieri noapte, două zile și două nopți, le-am lăsat aici și nimeni nu s-a atins de ele. Aș fi vrut să umble, să se joace cu ele, dar nimeni nici nu le atinge.

Azi a venit de la școală. Prima zi de școală.

Pe calea sînt scrise cu creionul câteva puncte. Atîta a învățat astăzi: Cîteva puncte cu virgulă creionului pe caietul cu linii subțiri, dese, ca o plasă. Cîteva puncte.

Și facem scoțesea: cit a înaintat și cit drum are de străbătut, de la aceste cîteva puncte, pînă la problemele cucerii universului, pînă la zborul în cosmos. Este ca și cum cu un ciocanel gîngăș de argint a lovit de cîteva ori în marginea uriașei cupole a cerului. Și întregul univers răsuna obligindu-ne să ne dăm seama de neștiința lui.

Ne zguduie întuirea acestui drum uriaș pe care omulețul acesta pornește să-l străbata — și-l va străbata, cu siguranță.

Trăian Coșovei

# © Copilul

## CIUKOVSKI despre copii

Reproducem cîteva pagini din volumul „De la 2 la 5 ani”, „capitolul „Epoca nouă și copilul” de Kornei Ciukovski, recent laureat al Premiului Lenin.

Un băiat de trei ani a observat, în timpul plimbării prin oraș, un cal care s-a oprit.

— Probabil că n-are curent! — rosti el, anunțînd prin aceasta, apariția unei generații pentru care trenurile electrice, troleibuzurile și tramvaiurile sînt mai obișnuite (și deci mai ușor de înțeles) decît calul.

De curînd încă, unii copii conștiau mașinilor înșușiri umane și animale.

— Mamă, uită-te că obraji roșii are autobuzul! Acum însă, după cît se vede, ei sînt atît de familiarizați cu electricitatea, că explică prin ea pînă și comportamentul unei gloabe.

Un alt ceteșean în vîrstă de doi ani, căruiă i s-a rupt în timpul jocului curelușă de la sandă, se așează pe iarba și oftează.

— Pînă la motol... El nu știe încă să pronunțe termenul tehnic, dar îl și aplică la minuscula-i încălțămîinte.

— Mamă, e adevărat că troleibuzul e un tramvai încruciat cu autobuzul?

Mama: — Un băiat are doi ochi, și altul are tot doi. Cîți ochi au împreună?

Kostea (plîngînd): — Ochi nu știu să adun.

— Dar ce știi să aduni?

— Reactoare.

— Ascultă, Serojenka, o poveste. O bătrînă i-a chemat o dată pe cei șapte tezi...

— La telefon?

Întrebarea nepoțelului meu: — Bunicile, în cai se toarnă benzină?

Construiește ceva din două taburete.

— Ce faci acolo, Grișă?

— Fac un gavaș pentru pantofii mei.

Anton Ivanov (5 ani) se plictisise îngrozitor cînd discuta cu prietenii tehnica. Ascultă încrunțat, plictisit, și de cele mai dese ori nici nu ascultă. În schimb, dacă e vorba despre radiolocație, dinamuri, blumînguri sau despre cel mai obișnuit bec electric, obraji săi rotunzi se aprind, ochii îi strălucesc de încîntare și, alergînd prin casă, pune sute de întrebări și nu se potolește pînă nu află cum, pentru ce și de ce.

Limbașul său e saturat de terminologie tehnică. De curînd a spus (cîtes cu exactitate de stenograf):

— Am oșbit ca un bec de 120 de volți conectat la o rețea de 220, fără transformator.

Și asta mi s-a părut cu atît mai uimitor, cu cît copilul crește într-o familie străină de tehnică: bunicii e scriitor (Vsevolod Ivanov), bunica traductoare, mama lingvistă, tatăl pictor, un unchi filolog.

— Cînd la noi e zi, în America e noapte.

— Așa le trebuie!

Pentru că sentimentul patriotic al copiilor sovietici îl caracterizează deopotrivă, îmi iau permisiunea să trec dincolo de vîrsta eroilor mei, citînd cuvintele lui Vidogova (8 ani):

— Dacă aș avea o baghetă magică, l-aș învia tatăl pe Vladimir Ilici. Apoi pe tatăl Galiei. Apoi să învie toți oamenii mari și buni din trecut. Iar ultima dată aș ridica bagheta să fie comunist.

Sașa (5 ani): — Mamă, dar vata nu există rădăciul rece?

Copiii noștri manifestă un fel de imunitate față de biserică. Verșnev povestea cum o doică bigotă îl duse pe micul Iurik la biserică. Întors acasă, Iurik comunicase, rîzînd, părinților:

— Ne-am plimbat print-o casă mare, mare... Acolo doica l-a mîrosit pe un nenea goluf.

— De ce mînși, Iură?, se supără doica. — Pe care nenea l-am mîrosit?

— Păi era pe zid un nenea goluf. Doica a venit pînă la el, a început să dea din mîna și să-l mîroasă. Și toate bătrînele s-au jucat: dădeau cu fruncea de pămînt... Dar eu am fost cuminte, zău.

Copiii sovietici reușesc să introducă tehnica modernă pînă și în basmele străvechi. Un pictor în vîrstă de 5 ani, după ce ascultă povestea despre muma pădurii, îi desenează casa pe picioare de gîină, cu o antenă lungă pe acoperiș.

— Doar și ea ascultă radioul!

I s-a arătat un desen: un cal înhamat la plug.

— Ce-i asta?

I s-a explicat: căluțul ară pămîntul.

— Păi ce, se miră el, căluțul e tractor?

La întoarcerea de la grădina zoologică: — Ei, Alioșenka, ce ai văzut pe acolo?

Firește, toți credeau că va pomeni de tigri, elefanți sau hipopotami. Dar Alioșka a răspuns concis:

— O mașină!

(Cisterna care uda aleile)

Copiii ceva mai mari sînt interesați — pe aceeași linie — de probleme mult mai complicate. Seroțka Sosinski (șapte ani):

— Ca să ajungi pe o planetă oarecare ai nevoie de 169 de ani. Înseamnă că omul, că să ajungă într-adevăr acolo, trebuie să se însoare pe drum și să aibă copii — pentru că doar ei or să ajungă. Dar copiii se pot naște în atmosferă?

A vrut să spună „în spațiul cosmic”.

— Acum cîtește versurile de pe cuburi.

— Asta nu mă interesează acum.

— Dar ce te interesează?

— Cosmosul.

— Pușkin a fost ucis în duel.

— Dar militanul unde era?

Un băiat ascultă pasionat basmul lui Pușkin despre jarul Saltan, dar tot timpul îl neliniștește un lucru: cine e, de fapt, acest Saltan? Pe de o parte pare simpatic, pe de altă se lasă influențat de Babariha și de perfidele ei prietene. De aceea copilul îl intrerupe necontenit pe povestitor, întrebîndu-l (despre jarul Saltan):

— Dar el e drept? E bun? E de-al nostru, sovietic?

Conform basmelor rusești, casa vrăjitoarei (baba-laga) nu este așezată direct pe pămînt, ci pe două picioare lungi de gîină.

Traducere de Cristina Lucian

plădă

de George Băldiță

Înt-o zi, pe oînd băiețușul era singur, începuse să plouă. Ploaia bătea în prag și bătea în geamuri cu toate capetele ei. Băiețușul n-o luă în seamă, el privea cu multă atenție limba cîșornicului, pe care, din drumul ei, n-o văzuse niciodată oprită. Cîșorul era ova, la care de multă vreme se uita. Și acum latise mîna, — era un om care trebuia să înțeleagă totul, — și, cu degetele făcute pentru apucare, voi să oprească mersul acela rotund, fără opărt. Dar înfilii la calea lui stîlca rece, lunecă, prin care nu putea pătrunde.



Detalii la un portret de copil

Aceste mîni fragile ca un contur de floare, Elinvîl de labire și leagăna de dor, Vor fi cîndva comună platformă de lăncare Spre marea înălțare-a iubirii tuturor.

Privirile acestora — oglinzi de puritate, — Tot curul luminii filtrîndu-l în cristă, Cîndva prin noi sisteme solare vor străbate, Scafandrî îndrăzneli-n oceanul sideral.

Petru Anghel

El continuă să caute, ceea ce nu era de găsit. După ce se întîrziase iarăși, rise; omul nu se putea înfricoșa de ceea ce el însuși nu văzuse.

Și atunci ploaia se întîrzi, înclîc băiatul îi văzu fugă săludă, piezișă, prin fereastră. Cînd începu să bată în prag, îl cuprinsese pofta nestăpînită s-o vadă de aproape.

Alergă la ușă. Odaia era mare în spațiile lui. Toate, mai mari ca el, nelăsutele, nepășătoare, îl lăsuu singur. Și disprețului lupă lui cu usa. Clante e sus și, lată, acum venea vremea omului... El luă un scut și se urcă. Înfilii în genunchi. Apoi în picioare. Acum era altul; clanta, fier prost, rece, nu mai avea nici o putere. În odaie, băiețușul va fi, de-acum înainte, stăpîn.

Ca niciodată, ploaia îi făcu loc între firele ei ude. Era măgăloasă și caldă, ploaie de vară.

Înfilii asta, cu năvala ei ude, plăcu băiețușului nespus de mult. El o simțea într-adevăr în palme, pe obraji, în păr, jurul și împrejurul său. Era o plăcere nouă, necunoscută, ce cuprinsese toate gîndurile băiatului: gînduri luș, scurte și fără formă încă.

Mergea acum prin ploaie, mers nepotînit, odată prin băltoacele proaspete, printre picioarele ploii, mult mai sigur de el.

Ridică ochii, îl coborî să vadă începutul și sfîrșitul ploii, dar nu le văzu.

Frunzele pomilor; erau vii, grele, ude, gardurile negre umflate, pietrele căpătăseră viață, florile creșteau în fața lui; mare și mîmănată era lumea.

Mama intră în curte. Se grăbea spre casă, era nemulțumită de ploaia îndelungată, tristă, poate ultimă din vara aceea.

Mama mergea cu gîndurile, aplecătă sub ploaie, ferindu-se fără folos din calea ei. Avea hainele ude, părul ud, umezeala era neplăcută.



# NENEA TĂRIE

— Il cunoașteți pe nenea Tărie? Pe nenea Constantin Tărie... S-ar ptea să nu-l cunoașteți. Eu îl știu de mult. Când eram de-abia un ținc, pe care nimeni nu-l băga în seamă, el — nenea Tărie — m-a răpăcut pe lângă mine fără să nu mă mîngie pe frunte.

— Bică, așa-mizică mie, mă, Bică, tu ce-ai să te faci? Ia, să te faci electrician! Eu am vrut să-nv. năseria asta, dar tata n-a putut să mă deapăcum, uite-mă tealeu. Aș vrea să tai cîlnă frunză, dar pare-ă nici cîlnă nu mă bagă seamă.

Nu știu cum ar de cîțiva ani, nu l-am mai văzut pe nene Tărie. Poate unde am plecat la școală, la dă. Și mi s-a făcut dor de el. Nici în vacan cînd mergeam dar, nu l-am văzut.

Ieri, trecea pe stradă, de la școală. Colo, ței și dînce, oamenii lucrau la instalarea stîlpilor pe un curent alternativ. Și tocmai sus, în vîrf unui stîlp, un om întindea firele și le prînd bine. Din cînd în cînd, vorbea cu oamenii ce ajutau și ei la instalarea stîlpilor.

— Mă Jostică, cît mai ai? Mult?...  
— Ioa, cît ai tîmăra pînă la douăzeci, sînt gat. Uite acum...

Mă țul sus și omul acela îmi păru cunoscut. Săe nenea Tărie?

— Ntă Tărie, ce mai faci? strigă el, aproape fără să vreau.

— Ce-i, mă? De unde mă cunoști? Intrebă omul de sus.

— Nu ești mata din comuna Orizont? Dar nenea Tărie, în loc să-mi răspundă, se dădu jos de pe stîlp. Terminase instalarea. Nici n-apucă să coboare, că strigă:

— Bine, mă, Bică, tu ești? De cînd tu te-am văzut! Ai crescut.

— D-apoi, nene Tărie, am crescut. Că, tu știi: ce trăiește, crește!

— Ești flacău în puterea cuvîntului. Uite ici, cît omul! Dar unde ești? Aici, la școală? Nici nu te mai cunoșteam.

— Și eu, de-abia... Dar mata unde-ai fost, de-ai ajuns să te agățai ca o ciocăntoare de stîlpii ăștia?

— Ei, Bică! Și nenea Tărie mă mîngie ca altădată.

— De, nene Constantine, zisei. Și după un timp de tăcere: O să avem și în sat la noi lumina electrică?

— O să avem. Cît de curînd, fmi luă vorba din gură nenea Tărie. Dar ia spune: te mai faci electrician? Mă, să te faci electrician. Uite, stîlpii te așteaptă. Apoi neonul e și mai și... Ascultă-mă pe mine, electrician să te faci. Său ce vrei, că se poate, mă. Noroc, Bică, și ai grijă ce îți-am spus. Și mi-arată în față stîlpii aceia înalți.

ROMICA TOMA BUZESCU  
elev, Roșiori de Vede



# CELECTRONIC I (fragment)

În seara zilei de 28 iunie 1982 puteai întîlni la marginea orașului Gărlingrad, primul om electronic al noului tip „Celectronic” care fusese lădat într-o cursă de încercare. De la prima privire, te făcea să crezi că ești un om în costum de scafandru, însă dacă te uita mai atenți, scîndu-ți totodată și mișcările nesigure parăd, îți dădeai seama imediat, că nu ești decît un om electronic. Dacă trecea toate probele la care a supus, Celectronic I urma să fie trimis în alte galaxii, cu ultimul tip de rachetă, a căror viteză se apropia foarte mult de viteza absolută. În le mai multe cazuri, el îndeplinea funcția de pilot, deoarece trebuia să și chiar să se de ani să se întoarcă cineva dintr-o astfel de expediție, ceea ce pentru om ar fi însemnat o viață întreagă, uneori și mai mult. Totodată, el putea fi lansat pe planetele neprielnice omului, de unde transmitea toate datele necesare.

În momentul acesta, Celectronic I, aflîndu-se la primul înconjur al orașului, înainta încet, prudent, printre copacii unei păduri. Cu toate că era seară, el acolea cu grijă orice copac sau alt obstacol. De la zăvăla metri, ultrasunetele semnău prezența obstacolului și totodată îl avertău pe Celectronic I să se oprească și să schimbe direcția. În același timp, automat cu un unghi necesar ochilor obstacolului, ca apoi să revină la cea inițială. Se pătea că Celectronic I o să treacă cu ușurință toate probele acestea cînd, deodată, mersul îi deveni mai nesigur, iar viteza să crească începînd să crească din ce în ce mai mult. Parcă îl atrăgea o forță nevăzută, care dădu să pună stăpînire pe el. Dor aparatele din interior, continuă să funcționeze normal, alți doar că Celectronic I trebuia să urmeze direcția imprimată de forță. Peste cîteva minute, el ajunse într-o poienă. Poate că dacă ar fi avut simțurile unui om, s-ar fi oprit fără să vrea în fața minunatului tablou de natură ce se contura pe ecranul televizorului, care constituia ochiul său. În mijlocul poienței, un bloc-torn se profila singuratic pe cerul presărat cu stele. Părea o statuie de proporții uriașe, care, sus, era înconjurată de stele ca de o cunună de flori, și un colț din seara lunii parcă vola să-l cuprîndă în deschizătura sa, virul puțin ascuțit. Tocmai din cauză că fața aceasta a turnului nu era luminată, zidurile lui păreau negre, sumbre, tăcute. Puțin mai la dreapta se zărea orașul, ca într-o depresiune joasă, scîldată în miile de luminițe multicolore ale becurilor. Ai fi jurat că sînt stelele de pe cer ogîndite pe suprafața lucie a unui lac. Celectronic I, care era lipsit de sentimentele unui om, nu lua în seamă nimic din toată hrumusețea peisajului, ci se zăvăla mai departe să scape de dependența acelei forțe ce putea stăpînire pe el. El nici nu semnău apariția unui om care ieșise de pe poarta aceluiași torn și care mergea împleticindu-se și bătăbăindu-și brațele. În schimb, aparatele din interiorul omului electronic descoperiră la baza zidului acestui torn al tăcerii o placă mare de metal cu proprietăți magnetice. Automat, omul electronic luă acoperit de o plasă subțire, dintr-un oțel rezistent, dar care nu se supunea influenței magnetice. Apoi Celectronic I își schimbă direcția pentru a ocoli această clădire. Abia atunci, pe ecranul televizorului său, apăru imaginea aceluiași om, care, cu cîteva clipe înainte, ieșise din torn. Viziunea era foarte clară, așa că puteai distinge pe o jumătate din ecran o față negricioasă, cu nasul lung și coroiat ca la o pasăre de pradă, cu ochii negri, adînci în orbite, ceea ce scotea și mai mult în relief pomelii osoși ai obrazului. Privirile-ajălate în gol, fata nerasă și părul lung te făceau să crezi că este o arătare din altă lume. Cine era acest personaj care umbia acum pe

acel? Dar Celectronic I nu și-a pus această întrebare. El i-a înregistrat doar imaginea, plecînd mai departe în jurul orașului, unde îl așteptau alte probe.

Celectronic I se afla la ultima probă. Trebuia să dîtjeze de pe pămînt o navă-satelit cu direcția Venus. Celelalte probe le trecuse cu succes, înregistrînd, totodată, și ceea ce i se întimplase în noaptea aceea, în timpul misiunii constituind primele ore trăite din viața lui. Se dovedise a fi o mașină excepțională, capabilă să înlocuască omul. Dispozitivele electronice din interiorul său calculaseră traiectoria pe care trebuia s-o urmeze nava pentru a ajunge la Venus. Tolu era gata de plecare. Prin radio, Celectronic I porni motoarele navei și, într-o clipă, bolidul argintiu străpuse cerul. Însă, după pocnitura jetului de gaze ale navei, urechea-receptor a omului electronic a distins și un alt pocnet care se deosebea de cel al jetului. Puțin după aceea, ultrasunetele descoperiră un corp care se ridica încet în aer. Celectronic I avea și o memorie excepțională, așa că imediat, dispozitivele din interiorul său au semnălat faptul că acest corp mai fusese întîlnit o dată astă-seară, în clipa următoare, emiștorul omului electronic luă puș în funcțiune. Nu peste mult timp, o altă navă își luă zborul din mijlocul orașului, pe direcția indicată, întorcîndu-se imediat, cu trupul aproape nelușălesit al unui om, care peste cîteva timp ar fi murit asfixiat în straturile superioare ale atmosferei. În starea de inconștiență în care era, fusese dus în același torn, din care el ieșise în noaptea aceasta. Însă acolo, după ce i se mări cantitatea de oxigen, deschise ochii, se ridică în picioare și, ca și cînd nu i se întimplase nimic, începu să se plimbe cu pași mari dintr-un colț în altul al camerei. Doctorii alțați în cameră se uitau mirați la această scenă, fără să priceapă nimic. Îl dădură pace, să vadă ce-o să se întimplă mai departe...

MIȚU TRAIAN  
elev, cl. VII, Caransebeș

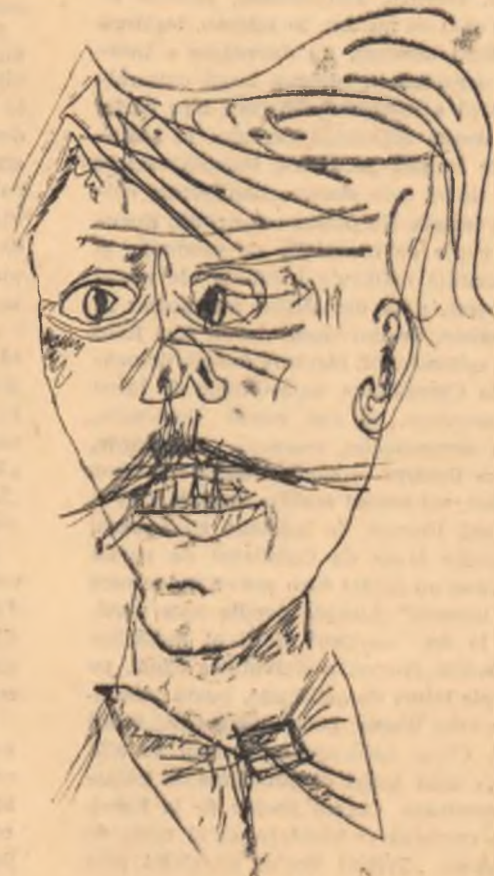


# LA PIATA

Mie îmi place să merg la piață. Am fost la piața 30 Decembrie (Anzei). E multă populație, ca la gară. Pe mese verzi sînt grămizi de mere și cireși, borcane marl cu borș, ceapă, ouă, flori, brînză de vacă și de oale. Toată ziua vin în piață mașini de la G.A.C. pline cu fructe, zarzavaturi și pul. Vinzătorii de la Aprozar și țărani stau sub pinze vîrgate, să se aperse de soare. Am văzut țărani din Argeș cu pere șiuci. Eu m-am dus la piață să cumpăr cireșe. Multe femei stăteau lângă un țăran cu părul neagră. El avea un curcan în brațe și ținea în preț. Tăcea și aștepta ca femeile să spună mai întîi prețul. Găinileși giștile se speriau de mașini și de claxoane. Ele n-au văzut altele rașini la țară. M-am împrietenit cu un băiat mai mare și am privit zîndoi cum se descarcă lăzi cu fructe și legume. Țărani își laudau țara și strigau. Vinzătorii de la Aprozar nu strigă. O femeie se auză și ea: Caș dulce, caș dulce! Băiatul cu care m-am împrietenit se suie într-un camion gol și a plecat. Am cumpărat cireșe și am plecat și eu.

CHIROȘCA ALEXANDRU  
Casa de copii școlari nr. 2 București

MIHAIȚA DAVIDOGLU (7 ani și 6 luni) : „OLGUTA”  
IOSIF BALANESCU — cl. a VI-a



IOAN C. DUMITRU — cl. a VI-a

# Primăvara

După-o vreme rea,  
Cu nea,  
Cu omătuți mari grămadă,  
Urși și oameni de zăpadă,  
Cu de cremene înghet,  
Iarna cea cu părul creț  
A plecat  
Și ne-a lăsat,  
Pe un cer albastru iară,  
Soare cald de primăvară.

Pe-ale iernii căi  
Spre vîl  
Curg bocîndu-se agale,  
Pline de necaz și jale,  
Rămășițe, ce dispar  
În imperiul lui Gerar,  
Nea din munți  
Cu aspre frunți,  
Și în urmă, ca un cînt,  
Iese abur din pămînt.  
Pomii din grădini

Sînt plini  
De firavi muguri de floare,  
Sălciiile plîngătoare  
S-au umplut de mișori  
Albi, gingași, pufoși, ușori.  
Clopoței  
De ghiocci  
Și-au scos capul din pămînt  
Și se leagănă în vînt.

Buburuze mici,  
Furnici,  
Albinițe lucrătoare,  
Cărbuși, și-un greier mare,  
S-au trezit din somn, și-acum,  
După treburi merg pe drum.  
În miez de zi,  
Din miez-de-zi,  
În triunghi de-argint sparg norii  
Și de pasări migratorii.

MIOARA HAȘEGANU

# Struguri

Struguri în via cerului!  
— Muscă boabele coapte  
să-ți scalde  
buzele! —

Ciorchine de sudoare,  
cu ei ai zăgrăvit o casă nouă!  
— În pereții căreia  
mustește lumina! —

Struguri de rouă pîrguită pe  
palmele florilor  
acoperă cu dimineată monumentele  
mîinilor tale!

Cînd vii acasă,  
deșertii ciorchinele zilei  
în suflet...

Via zilelor  
ai brodat-o — simbol — în fața  
de masă  
— zăpadă din care porumbelul  
își aduce  
polenul crinului,  
bucurie!

TECLU MIHAI  
Cercul literar al Palatului  
Pionierilor, București

# De ziua noastră, copii...

De ziua noastră, copii,  
Cascade de aur  
Au inundat zările,  
Și porumbeli păcii,  
Mii și mii,  
Și-au deschis aripile  
Peste toate țările...

De ziua noastră, copii,  
Să-nțindem cu țoțil un joc,  
Cu ochii spre zări rubinii,  
De la un pîl la altul  
S-alunece pașii de foc  
Să ridicăm spre soare,  
Drapele roșii  
Sărălucitoare!

# Dunărea, Dunărea mea...

Apusul își varsă pojarul în trestii,  
De parcă arde Dunărea mea,  
Bărcile lungi, pescărești, le îmbracă  
În ceață rubinie și-n spumă de nea,  
Dunărea, Dunărea mea!

Trec umbrele serii din undă în undă,  
Să-și vadă chipul fierbinte, senin,  
Serile-tișite cu brațele-n delță  
Și holdele Dobrogei cîntă cu ea,  
Dunărea, Dunărea mea.

Sălcile-și leagănă umbrele-albastre,  
Cîntă Dunărea, Dunărea mea,  
Uzinele-tișite cu brațele-n delță  
Și holdele Dobrogei cîntă cu ea,  
Dunărea, Dunărea mea.

Trec uriașe prin stîlul de aur  
Combinate multe, trec dragele noi,  
Și — lebede negre — vin șlepuri  
domoale  
Cu aripi din șnopil cu fosnet șuvoi,  
Să-l verse în matca uzinelor noi.

BALADA ANISIA  
Cercul literar al Palatului  
Pionierilor, București

# Stea roșie, bat la poarta tinereții

Mi-e sufletul așemni unei cărți.  
Dă îilele încet... atent, citește...  
Vezi adîncimi și culmi, cum sînt pe  
hărți...

Cu drag, asupra fiecărei te oprește...

Sînt liniști, cu întînderi... către  
zare...

Sînt primăveri, ce muguri au  
deschis...

Cu înrîmîntări de val, scaldată în soare  
Chemări, spre îndăjimi, spre culmi  
de vis.

...Și port, în suflet 13 primăveri,  
Care deschid, azi, mugurii, spre  
soare...  
(Petale albe-roz, ca-n flori de meri...)  
Va da, din muguri, tinerețea-n floare...

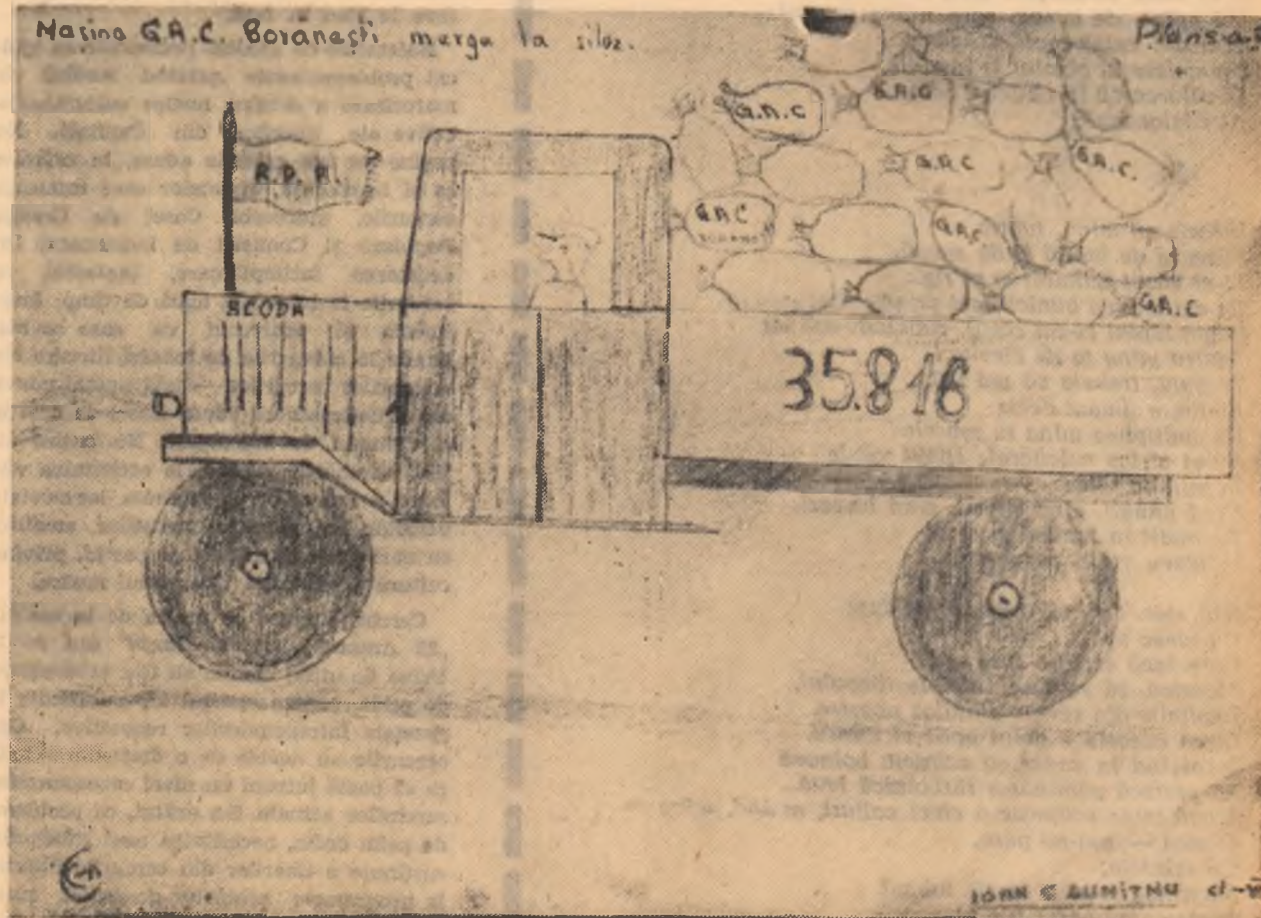
Stea roșie, bat la poarta tinereții...!  
Tu luminează-mi calea vieții!

RODICA MIHAELA SIMION  
Școala nr. 128 — București

# Vrere

Vreau să fii rază de soare  
Licîrînd în apă lină;  
Să fii soare de trunză,  
Vreau să fii stejar prea mîndru,  
Din acel ce nu se-pleacă,  
Din acel ce nu se-nchină,  
Nici în vînturi, nici în ploa.

MIHAI BĂRBULESCU  
elev — Bușteni













acasă la dragoste

Era o încăpere familiară, o cameră nu prea mare, cu tavanul scund. Când se lăsa seara, reclamele cinematografului de peste drum colorau ritmic pereții.

Îi plăcea să stea astfel, culcată pe divan, cu lumina stinsă, urmărind jocul colorilor. Vinta orașului pătrundea aici, concentrată în vinturi lente, zgometele străzii se strecurau curate și distincte, uneori se azeau replici întregi ale celor ce se înghesuiau la cinematograful sau alături, la grădina de vară.

Cu ochii deschiși, cu capul îndoit mult pe spate peste puful perinei, privea afară, răsturnat, blocul cel nou și cerul. Simtea deslușit că se află laolaltă și totuși ascunsă de mulțimea ce umplea strada și senzația aceasta îi da o mulțumire adîncă, o ușurare.

Undeva, pe culoar, se deschise o ușă; răsună un sferiș caracteristic de untură prăjită. Apoi usa se închise la loc.

Fulga se ridică și se apropie de fereastră. Cit timp lumina era stinsă în încăperea, de jos, din stradă, nu o putea zări nimeni. Își rezemă coatele de pervaz și se aplecă în afară, strivindu-și pieptul de lemnul lustruit.

Intotdeauna, nopțile de vară dădeau orașului contururi vagi, albastre, de basm. O lume minunată trăia în jurul ei, o lume pe care o ghicea ascunsă în dosul ferestrelor, absorbită în preocupări diverse, o lume care îi era nespus de dragă. Intotdeauna, cînd ședea astfel, așteptîndu-și bărbatul — împreună cu această lume, nu simțea de fel singurătatea.

Se născuse departe de oras. Venise aici numai după terminarea facultății. Lucra la fabrica de zahăr, o fabrică nouă, complet automatizată. Munca îi răpea jumătate din cursul zilei, era o muncă migăloasă, îi cerea în permanență un deosebit efort intelectual. Intotdeauna ajungea acasă fîrînt de oboseală. Nu era o oboseală fizică, ci altceva, un fel de sfîrșeală, care nu ținea mult.

Trecea în camera de baie și, gîfîind ușor, tremurînd toată, se cufunda pînă la gît în apa rece. În cursul verii, înotarea aceasta ajunsesse o obișnuință zilnică, era una din plăcerile ei cele mai intime și o făcea cu teamă și seriozitate, ca și cum ar fi îndeplinit un ritual.

După amiaza se scurgea de cele mai multe ori între studii și așteptare. Bărbatul lucra în tură și, deoarece înlocuia un coleg bolnav, cădea de obicei în tura de seară.

Fulga citea mult și cu patimă, voind parca să-și compenseze prin cunoștințe vîrstă fragedă și aerul vechi încurcat, de copil neîndemînat.

La fabrică nu o lua încă nimeni în serios și poate de aceea se consuma în muncă mai mult decît ar fi fost necesar.

Pe culoar se deschise din nou o ușă, se auzi vuietul înecat al ascensorului.

Din stradă urca mirosuri amestecate de parfum și de asfalt încălzit. Văzute de sus, mașinile, alunecînd tăcute, păreau turture, făcute din hîrtie. Prin împletitura verde a gardului de la grădina de vară, se zărea sclipirea scurtă, dureroasă, a cristalelor.

Fulga închise ochii și își lăsa bărbia în piept. Părul lung îi căzu în față, peste frunte, mîngîindu-i gîtul și obraji. Își clătînea capul într-o parte și alta, prelungind astfel deplin această mîngîiere, simțind cum întreaga ei ființă se adună într-un punct, acolo, sub perdeaua deasă a părului și, pe neașteptate, se lăsa cuprinsă de o duioasă calmă, intensă.

## HORIA PĂTRAȘCU

iere, simțind cum întreaga ei ființă se adună într-un punct, acolo, sub perdeaua deasă a părului și, pe neașteptate, se lăsa cuprinsă de o duioasă calmă, intensă.

„Îl cunoscuse anul trecut, într-o seară asemănătoare cu cea de acum.

Pe vremea aceea locuia în gazdă la o văduvă — o bătrîină liniștită și cumsecade. Bătrîna avea o mină cam țepănoasă; într-o zi a căzut în cameră și mina i s-a fîrînt ca o așchie. A găsit-o zăcînd pe ciment, privind cu ochii în lacrimi la fereastră înaltă prin care se strecura lumina unei după-amiezi nemiapomenit de frumoase.

Mult timp după aceea — bătrîna avea brațul în ghips, rana se vindeca greu — Fulga s-a ocupat de treburile gospodăriei. Gătea seara pentru a doua zi, cumpăra alimente, îngrijea de bolnavă.

La-a înfîlînt într-o astfel de seară, pe cînd urca treptele pieței centrale, purtînd în mîini două sacose pline cu ouă, carne, piine și zarzavaturi. În locul acela era un întuneric aproape deplin; acoperișul boltit al halei de carne împiedica pe o distanță de cîțiva metri lumina dură, metalică a neonului. Se oprise puțin ca să se odîhnească și s-a rezemat de zid, frecîndu-și degetele amorțite. El s-a

uit dintr-o parte; avea umerii lași, puternici, și era puțin adus de spate. A privit-o un timp în tăcere, apoi și-a așezat mîinile pe umerii ei și a înțrebat-o cu o voce groasă, răgușită, indiferentă:

— Obosită?

Nu-i deslușea fața. Mîinile lui îi strîngeau umerii firavi într-o înclăstare ușoară, dar sigură. A fost incapabilă să-i dea un răspuns.

Abia sus, în stradă, i-a văzut chipul sters, obosit, puțin încruntat. I-a cerut sacosele, iar el i le-a dat, fără să se grăbească, apoi s-a depărțat, s-a pierdut în mulțime, nici nu a salutat-o măcar. În noaptea aceea a dormit puțin.

Zgomotele se întetiră. Leșea lumea de la cinematograful „Trebuie să sosească” — gîndi Fulga și trecu în camera de baie. Își trase peste cap o rochie scurtă, ușoară — nu putea suferi capotul sau ori ce alt fel de îmbrăcăminte de casă — reveni apoi în încăperea și răsuci comutatorul. O lumină moale, portocalie, amplu aerul, obiectele și mobilă se iviră dintr-o dată, ca și cum ar fi fost vii. Se așeză pe marginea patului, cu picioarele strînse sub ea, în așteptare. Si dori deodată ca în seara aceea sosirea lui să se petreacă astfel, să fie ceva nou și proaspăt, așa cum fusese prima lor întîlnire.

A venit tîrziu, blocul se liniștise, o tăcere grea umplea culoarele. Ușa era deschisă. Se strecură înăuntru, atent să nu facă zgomot; în cameră era întuneric, roulurile de la geam fuseseră trase. Căută, bijbiind, comutatorul. Mina lui întîlni umărul ei mic, cald. Stătea rezemată de perete, fără să respire, încordată. Aprinsă intriga lumina, neînțelegînd ce înseamnă acest joc tîrziu și nelalocul lui.

Îl privea cu ochi mari, umezi, și el înțelese că ea așteptase ceas de la el, dar ce anume, nu pricepu. Izbucni în ris, rise și Fulga, se așezară apoi la masă și seara fu la fel ca și celelalte, plină de mulțumirea pe care o simțeau amîndoi, mulțumirea aceea a căminului dinaintea odîhnei. De citeva ori o surprinsese privind în gol, preocupată de ceva, dar o lăsa în pace. Apoi, înainte de a se culca, ea îl întrebă deodată:

— Spune drept, nu-i așa că eu sînt cam proastă? Dar spune drept.

O luă în brațe și o purtă prin cameră, legînd-o ca pe un copil. Se opri cu ea în dreptul ferestrei, așezîndu-i la loc părul lung, ce îi căzuse în față, peste frunte. Si ea privi în tăcere trestia subțire, colorată, a roulului, o privi mult timp, căuțînd parca să vadă prin ea, dincolo de ea, cum doarme orașul.



ILUSTRĂȚIE DE N. ZAMFIR

# IAZUL MORII

## TUDOR BĂRAN

vește pe el ce caută ea pe la sfîț? Numai pe ea o privește și pe nimeni altul. Așa că mai bine să facă el. Că n-avea ce face, se uita la el. Si el era mîndru că-l privește ea. Rotea creionul în aer, ca bicicul, înainte de a-l așterne pe hîrtie. A priceput ea că lui Costinel îi pare bine că se uită la el. De multă vreme Costinel îi atinea calea. Dar nu-i place de el, și pace. Nu-i chiar urit Costinel. Numai că el nu-i place cum se poartă. Pantaloni de doc au o cusătură pe genunchi, în jos, ca o machie de cuțit, de parcă s-croțit alandala. Si părul prea îl lasă lung la spate, și prea unsuros, de-i murdărește cămașa. Apoi mustata răsucită ca la bătrîni, tot urit îl face. Ar trebui să-i spună cineva și i-a spus ea, cu voce înecată: „Mă Costinela, mă, de ce porți tu mustață răsucită ca la bătrîni și perucii din ăștia și părul lung și unsuros? Pantaloni de ce-s așa cum n-am mai văzut pantaloni la fîlăci; că nu-i frumos, mă Costinel.” Costinel a privit-o cu neacaz și a întrebat-o cam răstit:

— „Cu cine ai treabă aici, tovarășe Arsenie, că noi n-avem timp de tafas”. Ea a plecat, fără să-i răspundă. Ca să vadă că n-are nici o treabă cu el.

— „Cu cine ai treabă aici, tovarășe Arsenie, că noi n-avem timp de tafas”. Ea a plecat, fără să-i răspundă. Ca să vadă că n-are nici o treabă cu el.

Astăzi e duminică. Poate Ilie vine azi. Dacă vine, trece pe aici, pe lângă iaz. Așa face. Vine cu bicicleta de la raion, peste Cîmpul Mare, și trece pe punte. Ea o să-l vadă și se va prefăce că nu-l vede. Si el n-o să poată trece fără vorbă. Dar nu-i bine așa. Mai bine se ascunde într-o parte. Din porumbiște o să-l vadă bine. Si prin porumbiște, are să meargă alături de el pînă în sat. Ce bine ar fi s-o țină puterile să meargă alături de el. Nu chiar pînă în sat, că o vede lumea.

Din cînd în cînd, Maria aruncă priviri spre costița din marginea iazului. Drumul se vede ca-n palmă. Nu se ivește nimeni.

Apa e rece, dar n-o mai înfloară. Acum stă cu amîndouă picioarele în apă. Îi place așa, să simtă răcoarea apei line și curate.

Pe drumul dintre costițe nu se vede nimeni. E tîrziu și trebuie să plece acasă. Lui ce-i pasă, vine cînd vrea, că e duminică. Dar ea trebuie să meargă acasă, să dea de mîncare la pășări, să deretice prin casă și să facă de-ale gurii pentru prînz. În fiecare duminică face la fel.

Acasă, toți s-or fi sculat. Nicu, fratele mai mic, o să plece să joace mingea. Așa face el duminica. Tata o să meargă la vorbă pe podișca din fața gospodăriei, cu cine i-o leși în cale, iar mama, bolnavă cum e, n-o să facă prea multe acasă. Tot greu rămîne pe seama ei. Si ce de cădă. Nu-i pas de asta.

Dar dacă Ilie a venit pe altă cărare? Nu are pe unde. De-ar fi venit, îl vedea. Dar, mai știi? Ce-ar fi să dea fuga pînă la gospodărie, după taica? L-ar întreba unde sînt chibrurile; le-a luat cumva cu el? Taica o să-i spună că n-a luat toată duzina, ci numai o cutie. Nu, mai bine să nu se ducă. Și să aș-

tepte aici la iaz. Satul trebuie să fie plin de lume acum. Ca duminică. Oamenii stau grupuri, grupuri, de vorbă și fumează. Ce bine că Ilie nu fumează. Tutunul miroase urit. Bărbatul nu știu cit de greu îl este unei femei să înghită fum de maboroș.

Apa curge mai departe lîmpește și curată.

La Pășăreanu pe podișcă sînt acum, ca în orice duminică, alți oameni. Poate e și Ilie acolo, poate a ajuns în sat pe alt drum. E acolo, sigur. De mult. E tîrziu, soarele arde, apa e lîmpește și scintilează alîntre maluri. Maria tresare. Gleznele o dor. Ilie nu e singur, acolo, în sat, pe podișcă. Lîngă el e o femeie. El vorbește vesel. Se vede de la o poștă că despre femeia aceea lo vorbește oamenilor. A venit cu nevasta, are nevastă și n-a spus că are. Vorbește și ea și ridă împreună. Va să zică rideți împreună și vă bucurați. Ea e de la oraș. Are părul ca al lui Costinel. Și e frumoasă, urîtă, de aia îi-a sicut mîntiile.

Stă pe loc, cu gleznele în apă, și n-are habar. De-ar vedea-o el, cum stă mîndră. De ce s-o fi grăbit ea să vină la iaz? Ca să-și mînjească de tăciune cămașa cea nouă la care a muncit atîta? El n-o vede cum stă mîndră și îi e neacaz. La ceasul tăcuț, Ilie ar trebui să plece. Pleacă la raion și pe seară e înapoi. Sigur, își ia rămas bun mai întîi de la urita.

## William Shakespeare

# Sonetul LV

Nici marmura, nici sticlă fîloasă  
Nu vor trăi cît înaltul meu vers;  
În el vei dăinui mai luminoasă  
Decît în piatră grea, sub cob neșters.  
Războiul cînd va răsturna statul,  
Cînd răzmerițe ziduri vor surpa,  
Nici zeul Marte cu pojarul lui  
N-o șterge versul scris în ciustea ței,  
Ultimea, moartea, înapoi le lași,  
Învîngătoare poate vremuri noi;  
Te vor cînta și ultiimii urmași  
Peșind tradiții spre zîna de apol.  
Și pînă la sfîrșitul sorocilor,  
Trăiești în vers și-n ochi de-nrăgostit.

În romînește de DAN DUȚESCU

## Li Tai-pe

# Despărțire

Munții duc pe umeri luna plină  
Ca pe un ulcior rotund, de-argint.  
De pe povinișuri, umbre negre  
Se revarsă și un rîu tăcut.

Liniștea pe amîndoi ne loagă  
Cu frîngiile de toamnă, nevăzute.

Te-nmădăii asemenea unui pin  
Troienii de-a stelelor lumina.

Peste-aceste țançuri, veșnic sterge,  
Tu, iubita mea, lîm pîri o floare  
Care-adastă-al zorilor sîrut  
Să-și deschidă gingașă corolă.

Negura tristelei ne-mpresară  
Cînd ne-ajunge ceasul despărțirii.

Anii mulți ne-așteaptă să-i străbătem  
Tu și eu, în veaci nedespărții.

Însă-acum, ascuns sub alina, ca țerpii,  
Ne pîndește ceasul despărțirii.

Rătăcesc însingurat prin noaptea  
Glasul tău l-aud tot mai departe.

În romînește de DAN GRIGORESCU

## Mică antologie lirică a dragostei

## M. Lermontov

# Sonet

În amintiri și-n visuri, ce flori,  
Ce plîsmului se-torc din depărțare  
Cînd prîntre toate chipul tău apare  
Ca lucr prîntre noiți trecători.

Mi-e sufletul înînșatul prea tare,  
Mă stăpînești, și greu e uneori, —  
Ce zîmbet și ce ochi fermecători,  
Dar vai, în toate, cîtă nepăsare!

Știu bine, nu-mi disprețuiești iubirea,  
Dar nu-i răspunzi nicicum, de nădărea,  
Cum idolul de piatră nu răspunde

Cînd la picioare marez l se-nclînă;  
Ne-depărțînd chemărie-i afundă,  
E surd în nesimțirea lui divină,  
În romînește de ION HOREA

## Vladimir Maiakovski

# Neterminate

(Fragment)

Mă-treb: mă iubește? Nu mă iubește  
Pe rînd cite-un deget mi-ai rupe, la fel  
Cum îndrăgostitul în mai risipește  
petelele de mușetel.  
Bărbierul mi-arată căruntețea ce vine.  
Clînchet de-argint anii-n par de-ar să sune,  
sper, sînt convins, că năcînd lîngă mine  
nu va sta prudenta-nțelepciune.

II

E-aproape două, poate te-ai culcat  
sau poate și cu tine e ceva...  
Nu mă grabesc și telegrame fulger n-am  
zadarnic te-aș trezi te-aș tulbura.

III

Reține-te, mare,  
Mare, mergi la culcare.  
Cum se zice incidentul e „gala plîndrat”.  
Barca dragostei de sfînculo cîltădine-i  
sfîrșimată.

Noi doi sîntem chit.  
Am lîhidat  
reciproc, jigniri și necazuri grămada.

IV

E-aproape două, poate te-ai culcat,  
Prin noaptea curge Calea Lactee, stea de  
slea.  
Nu, telegrame fulger n-am să-ți bat,  
Zadarnic te-aș trezi, te-aș tulbura.  
Fapt consumat, a dragostei barcă  
de sfînculo cîltădine-i sfîrșimată.  
Noi doi sîntem chit. N-ai cu noi să se-nclădă  
jigniri și necazuri încă o dată.  
Privești noaptea liniștii universale  
cum bolții îi cere stăruit tribut.  
În astfel de ceasuri cuvintele tale,  
prin secolii, istorio, cosmos, se-aud.

1928—1930.

Din a doua introduce în poemul  
despre cîncinal.

În romînește de  
CICERONE THEODORESCU





Foto: N. SANDULESCU

## Vîrsta de aur a dragostei

Miile mele sînt îndrăgostite.  
Vai, gura mea iubește  
și lată, m-am trezit  
că lucrurile sînt alii de aproape de mine  
încît abia pot merge printre ele  
fără să mă rănesc.

E un sentiment dulce acesta,  
de trezire, de visare,  
E un dans, iubito, al sentimentelor,  
zeișe-ale aerului...

Și eu, cu pinzele sufletului  
umilate de dor,  
te caut pretutindeni și lucrurile vin  
tot mai aproape  
și pieptul mi-l string și mă dor.

Nichita Stănescu

## Farnă de demult

Fărămituri de pline ard pe plită.  
Peste vreo zece ani te voi cunoaște.  
Sparg lemne, multe, cu-ncăpăținare;  
Patlonul mi s-a înstelat cu așchii.

Sub plopii gol cu frunze camuflate  
De anotimpul lînr care vine,  
Zăpada încă sună și se zbate  
În straturi mate coborînd spre tine.

Nu tremura oriunde-ai fi, iubite,  
Dacă ne-am întâlnit acum, am trece  
Iar înșelîți de ger prin curtea goală  
Și-am pune apă fierdă-n teica rece.

Și-ar bate poate mai tîrziu în poartă  
Cu pumnul, mama ta venind la noi,  
Strîngîndu-te din toți copacii curții  
În ceasul sîns cerîndu-te-napoi.

Copii fiind, pe masa mea de scinduri  
Voi pune una-n alta farfuri,  
Și parcă presimțind o despărțire,  
Mereu mă tem să vreau să mai revii.

Constanța Buzeca

# De dragoste

## Cînd ești îndrăgostit

„Și pe margini de caiete scriam  
versuri dulci, de pildă,

Cîte vreo trandafirie și sălbatică  
Clotilda”

EMINESCU

Cînd ești îndrăgostit și-i primăvară,  
E de ajuns un singur geam deschis,  
Ca să-ți trimiță pomii de afară  
O boare de mireasmă și de vis.

Privirile îți joacă peste rînduri,  
Iar timpla-i parcă sincizatozon,  
Accelerînd particule de gînduri,  
Pulsînd cu inima la unison.

Un singur chip de fată se-nfiripă,  
Din toate cite îți plutesc în jur,  
Cum pe-al lui Newton disc roții o clipă  
Din curcubeu se naște albul pur.

Surzător, același chip de fată  
Te-nfîmpină din orice manual,  
Ca luna reflectîndu-se deodată  
Pe mi de ape-n fiecare val.

Citești mereu, dar pagina-i tot prima,  
Cu Arhimede, Bruno, Galilei...  
Iar numele-i, precum în versuri rima,  
Sunînd duios, revine printre ei;

Încît te pomenești ca liceenii  
Pe marginea de pagini desenînd  
Imaginaea acestei dragi vedoni,  
Nepieritoare-n inimă și-n gînd.

Și nu-i de loc o treabă prea ușoară  
Să stai de-asupra cărții oplecat,  
Cînd ești îndrăgostit și-i primăvară,  
Să-nveși pentru examenul de stat.

Nicolae Stoian

## Și nu mai poate

S-au răsucit plopii ușor, să-ți vadă  
Umbră legănată de vînt,  
Și se făcuseră cîntec și se făcuseră lîvadă,  
Uitînd că e toamnă, uitînd...

Noaptea de cite ori au uitat să apună,  
Cu genele de somn ostenite,  
Am fugit cu nopțile împreună  
Pe nemincate, pe nedormite.

Și-am găsit lângă noi totdeauna izvoare,  
Iradînd frumuseți de adînc și-nălțimi de catarg  
Și nu mai poate să zboare,  
Și nu mai încearcă să zboare,  
De pe umerii noștri iubirea, pasăre albă, de larg...

Florin Costinescu

## Iubim

Vin păsările și eu le salut cu mina  
Rotunjită în vînt ca un culb;  
Zăpezile curg și se dezîntăie apele  
Primenind cu lumina lor zărite;  
Sevela înaltă, ca într-o vioră,  
Erupția pură a muzicii...

Primăvara iubim, încontinuu iubim;  
Fantazia aduce sărutului aripi,  
Intîlnirilor noastre — solștiții,  
Orelor noastre — inele subțiri de logodnă.  
Și clipet — esențele vieții mari...

Iubim, nopți și zile iubim.  
Fără popasuri și armistiții,  
Fără retrageri în singurătăți;  
Zile și nopți se iubim și legăm  
Timpul cu îmbrățișările noastre.

Trăgînd cu o slea căzătoare  
Peste memoria întunecată a inimii  
Care-a trecut prin incendii și scrum,  
Primăvara iubim, încontinuu iubim,  
Timplă lângă timplă gîndind și luptînd,  
Împlinind cuplul de aur al lumii...

Împodobim primăvara cu strigătul nostru sublim,  
Ca un stol de cocori ce se-nloc prin văzduhuri:  
Iubim!

Adrian Dohotaru

## Jocuri în pădure

Alergi ca o lederă  
în jurul copacului înalt.

Mă privești printre ramuri  
și eu mă ascund  
lăsîndu-ți doar umbra subțire,  
ecou în pădurea de cîmp.

Numele e o frunză,  
trupul o creață sonoră,  
care te așteaptă de mult,

Liviu Călin

## Zidire nouă

Pînă la gleznele plopiilor, tremurătoare,  
pînă la brazi, pînă la zare —  
pervarezii de cîntec, praguri de iubiri,  
mușcatele roșii, subțiri.

Dincolo de zare, pînă la briu  
de ploii, destrămat într-al norilor riu —  
miinile noastre, cu dor călînd  
pe limplele nopții șuvițe de vînt.

Dincolo de nori, la fruntea de lună,  
pînă la liniștea ce-o încunună —  
umerii calzi ai vorbeli șoptite,  
scări de visare, pași de iubite.

Dincolo de liniște, pînă la soare,  
pînă la piscuri ciocotitoare —  
bucuriile noastre, și-ale zilei aceste,  
pe deschisele aripi a mil de ferestre.

Victoria Ana Tăușan

## Cîntec de drum

Desigur,  
Aș vrea să fim mereu împreună,  
Să împărțim clipa,  
Minutul,  
Ora.

Și mie îmi plac nopțile încărcate cu lună,  
Și mie — soarele,  
Dărîndu-se, bogat, tuturor.

Desigur,  
Aș vrea să nu ne mai despărțim niciodată.  
Cu aripile strînse,  
Depărtarea să cadă ucisă-ntr-o nol.  
Doar inimile aceleași ritmuri să bată,  
În strălucirea primăvăraților ploii.

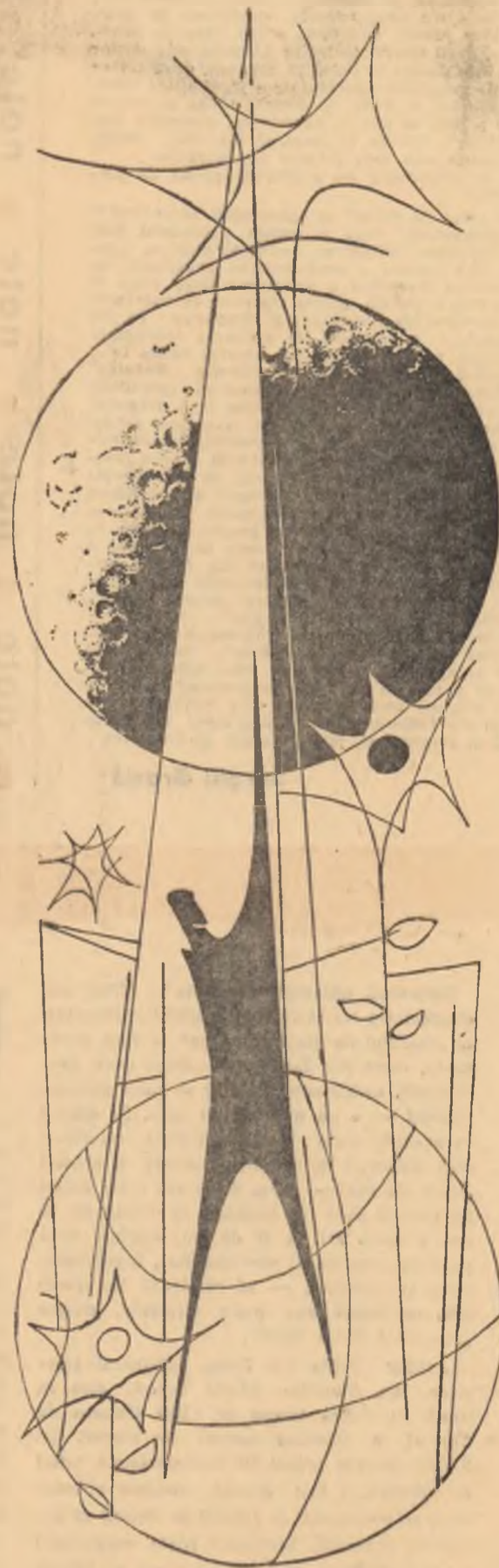
Desigur...  
Și totuși, adesea, drumurile țării mă fură,  
Și,  
Singură,  
La marginea cîmpiei te las,

Lîngă noaptea ce se face de zgură,  
Lîngă așteptarea ce-nlînce  
În flece frîntură de ceas.

Desigur,  
Cîteodată timp îndelungat ne desparte  
Și parcă-am fi triști...  
Totuși, nu!

Aceoași dragoste ne unește mereu mai departe.  
Iar în trenul de noapte,  
Spre inima țării,  
Cu mine,  
Ești tu!

Petre Ghelmez



Ilustrație de N. ȘERBAN

## Profil

Dormi cu umărul dezgolit de-atîta lună  
Și seara e albastră ca după un dans împreună.  
Părul răvășit peste suris, frumos,  
În zbatere îmi lasă pleoapa-n jos.  
Cînd mă aplec să te cuprind cu mina  
De ochii tăi nu mai văd luna.  
Poate-i de vină vîntul ce-ți dezmiardă  
Părul tău negru cu mîros de iarbă,  
Sau poate genele care mă fură  
Și se închid cînd te sărut pe gură.  
Mi-aș sprîjini bărbăta-n umăr prima oară,  
Ca aplecat, într-un profil, peste-o vioră.

Vasile Petre Fati

## După ploaie

Ai ris cu fața spre muguri  
și trîul risului tău s-a-nășurat  
pe ghemul soarelui...

Parcă plutim, hai să plutim  
pe podețul construit  
din lemnul celor șapte culori  
întins după dansul ploii  
întins peste făptura orașului,  
parcă din sufletul nostru întins,  
să uimească oamenii.

Sînt semnele bucuriei de-a fi  
și peste ele pulberea amiezii  
nu face umbră.

Am ris cu fața spre lume  
și trîul risului nostru s-a-nășurat  
pe ghemul soarelui, sporîndu-l,  
umanizîndu-l...

Ovidiu Genaru

## Veghe

Somn cu pleoape închise,  
aparentă fugă-n neștire.  
Doarme iubitul,  
cîrîg în care plouă lumina subțire.  
Ureched îmi plec la pămînt  
și ascult

parcă aud călăreții  
cotropind liniștea de lîngă noi,  
în ropotul des de potcoave  
cu iubii și tați neînțorși din război,  
și mă robește în vis durerea cu patru vături  
și mă trezește încrederea — știu  
copiii n-au să mai fie soldați  
și cred în aceste simple-adevăruri.

Somn cu pleoape închise.  
Corăbii albastre porniră...  
Pereții sînt albi și nu știu;  
pacea sau iubitul respiră...

Gabriele Melinescu



